

**KREMENETS SCIENCE:
 OPEN AIR,
 АБО НАУКА В КРОСІВКАХ**

Випуск VII

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна
академія ім. Тараса Шевченка

Рада молодих науковців

KREMENETS SCIENCE: OPEN AIR, АБО НАУКА В КРОСІВКАХ

Випуск VII

Кременець
2022

KREMENETS SCIENCE: OPEN AIR, АБО НАУКА В КРОСІВКАХ: збірник наукових статей. Випуск VII / за заг. ред. О. В. Тригуби. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, 2022. 100 с.

Друкується згідно з рішенням Ради молодих науковців Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка (протокол № 3 від 01 червня 2022 р.).

Для внутрішнього використання.

Збірник містить статті молодих науковців, представлені в рамках роботи VII семінару-турпоходу «KREMENETS SCIENCE: OPEN AIR, АБО НАУКА В КРОСІВКАХ»

Редакційна колегія:

Дубровський Р. О., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри української мови, літератури та методик їх навчання КОГПА ім. Тараса Шевченка;

Тригуба О. В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри біології, екології та методик їх навчання КОГПА ім. Тараса Шевченка;

Шець О. В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії і методики дошкільної та початкової освіти КОГПА ім. Тараса Шевченка;

Цісарук В. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики трудового навчання та технологій КОГПА ім. Тараса Шевченка;

Саланда І. П., кандидат технічних наук, доцент кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Дизайн: Киричок С. В.

Верстка: Горголь В. А.

Відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, імен та інших відомостей несуть автори публікацій.

© Автори статей, 2022

СТУДІЯ I

ПРОЄКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК
ЗАСІБ ІННОВАЦІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВИХ
ЦЕНТРІВ

Омельчук О. В., к. пед. н., доц.
Козак Р. В., здобувач
Авдійчук М. Я., здобувач

РОЗРОБКА КРИТЕРІЇВ ПІД ЧАС ПРОЄКТУВАННЯ ВИРОБІВ ІНТЕР'ЄРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Постановка проблеми. Дизайн виробів інтер'єру функціонує у формі особливої проєктної культури, основним завданням якої є концептуалізація та втілення нових гармонійних предметних форм на основі критеріїв, формування сучасного предметного середовища людини за допомогою різноманітних технологій (обробки матеріалів).

Із цього випливає необхідність висвітлення основ розробки критеріїв під час проєктування виробів інтер'єрного призначення.

Науковці [1; 2; 3 та ін.], що вивчали різноманітні сторони освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти, нагромадили цінні результати, які можуть бути використані на заняттях трудового навчання та технологій у процесі проєктування та виготовлення виробів інтер'єрного призначення для розвитку творчих здібностей учнів і вдосконалення їх підготовки до художньо-конструкторської, технологічної та дизайнерської діяльності, для впровадження методу проєктів.

Мета дослідження: проаналізувати критерії, яким має відповідати виріб інтер'єрного призначення.

Результати дослідження. Проєктування в якості творчої, інноваційної діяльності завжди спрямоване на створення виробів і послуг, що мають об'єктивну і суб'єктивну новизну, особистісну та суспільну значимість. Проєктування полягає в аналізі проєктної ситуації (збиранні й уточненні інформації), синтезі (пошуку) та оцінці рішень.

Як показують дослідження, досить складним для вчителів і школярів є етап розробки критеріїв, яким повинен відповідати майбутній виріб. Питання визначення критеріїв стає зрозумілим, якщо розглядати критерії як ознаки, за якими оцінюються певні явища. Від критеріїв вимагається якомога більша схожість з цілями, відповідність їм. Проте цілі просто називаються, а критерії повинні бути відображені в шкалах виміру.

Усі учні повинні знати на який термін розрахований той чи інший етап проєктної діяльності, щоб орієнтуватися у часі,

виділеному на виконання проєкту. Оскільки для виконання проєкту використовується не тільки урочний час, а й позаурочний, то важливо правильно визначити терміни кожного етапу.

Ефективним методом організації і здійснення проєктно-технологічної діяльності є дизайн-аналіз – це дослідження різноманітних виробів-аналогів з метою вивчення їх властивостей та ознак для можливого використання у проєктуванні власного виробу. Метод дизайн-аналізу у разі потреби використовують на різних етапах проєктно-технологічної діяльності.

Отож для здійснення дизайн-аналізу вчитель трудового навчання та технологій пропонує познайомитися з відповідними аналогами, подібними тому об'єкту, який проєктується і виготовляється учнями. Аналізується їх форма, матеріали, композиція оздоблення та кольорова гама, зручність у використанні, особливості конструкції та послідовність операцій його виготовлення тощо. Це потрібно для того, щоб кожен учень міг виокремити відповідні критерії і більш коректно, кваліфіковано сформулювати їх. Критерії повинні відповідати власному об'єкту праці, які проєктує учень та буде виготовляти.

Порівнюючи ознаки виробів-аналогів і власного виробу, учень має змогу уточнити та видозмінити або трансформувати свої перші рішення. Освітня діяльність продовжується в одному із таких напрямів: учень стверджується в «істинності, благах і красі» власного освітнього продукту, корегує та доповнює його за потреби, або модифікує власний освітній продукт та вимоги до нього.

Висновки. Незважаючи на скрутний стан навчально-матеріальної бази трудового навчання та технологій в школі, вчителю потрібно шукати можливості ознайомлення учнів з виробництвом, формування в них загальних знань, умінь, способів проєктування виробів інтер'єрного призначення.

Основа змісту детального переліку критеріїв, яким повинен відповідати виріб, має назву «дизайн-специфікація». Етап дизайн-специфікації передбачає врахування таких ознак виробу: призначення, форма, мотиви композиції, особливості розташування композиції, кольорова гама у використанні й догляді, особливості конструкційних матеріалів, способи виготовлення та їх вартість, наслідки для навколишнього середовища, соціальна користь проєктованого виробу тощо.

Список використаних джерел

1. Коберник О. М., Бербец В. В., Дубова Н. В. Трудове навчання в школі : проектно-технологічна діяльність. 5 – 12 класи : навч. посіб. Харків : Вид. група «Основа», 2010. 256 с.

2. Никирса І. І., Томаш В. В. Особливості організації проектної діяльності на уроках трудового навчання, визначення ефективного методу проектування та переваг проектної технології над традиційними методами навчання. Український психолого-педагогічний науковий збірник. 2020. № 21. С. 70-74.

3. Ткачук С. І., Коберник О. М. Основи теорії технологічної освіти : навч. посіб. Умань : Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2014. 304 с.

Олексюк М. П., к. пед. н.,
доц. каф.

Олексюк Ю. П., здобувач

ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ОБРОБКИ КОНСТРУКЦІЙНИХ СТАЛЕЙ

Постановка проблеми. У сучасному суспільстві відбуваються значні зміни у зв'язку з розвитком науки і техніки, через що постає ряд нових завдань та вимог до творчого потенціалу особистості, саме тому учитель має здійснювати пошук шляхів для формування такої особистості, яка зможе самостійно навчатися упродовж всього життя.

Проектна методика ґрунтується на особистісно-діяльнісному підході, що означає переорієнтацію всього навчального процесу на постановку, вирішення школярами пізнавально-комунікативних і дослідницьких задач. Це дозволяє розглядати проектне навчання як одну з найбільш продуктивних та інтенсивних методик, що сприяє досягненню високих результатів навченості й освіченості особистості.

Основні загально-дидактичні принципи та положення, на які має опиратись учитель трудового навчання у процесі організації проектно-технологічної діяльності, детально обґрунтовано у численних публікаціях, навчальних посібниках відомих нам

науковців і методистів, зокрема, таких як В. К. Сидоренко, А. І. Терещук, Д. О. Тхоржевський та ін. [1, 3, 4].

Аналізуючи проєктно-технологічну діяльність як особистісно орієнтовану педагогічну технологію, в основі якої лежить розвиток пізнавальних навичок учнів, унікальності, самотності кожного школяра, його творчого мислення, пізнавальної самостійності, наполегливості, спрямованості на результат, уміння самостійно конструювати знання й орієнтуватися в інформаційному просторі, можна стверджувати, що саме ця діяльність дозволяє кожному учневі будувати власну освітню траєкторію.

Виконуючи творчі проєкти від ідеї до її втілення, учні вчатьса самостійно приймати рішення, з'ясовувати свої проблеми в знаннях, знаходити шляхи вирішення такого стану. У процесі проєктно-технологічної діяльності в школярів розвиваються загальні і спеціальні здібності, формується проєктно-технологічна культура.

Метою дослідження є: проєктно-технологічна діяльність учнів у процесі вивчення технології обробки конструкційних сталей та розвиток їх самостійної творчої активності, створення розробленого і виготовленого проєкту, шляхом використання набутих знань, умінь та навичок.

Проєктно-технологічна діяльність виконує творчу, перетворювальну, дослідницьку, економічну та технологічну функції.

Зміст цієї діяльності складає проведення дослідницьких підготовчих операцій, конструювання майбутнього виробу, його практичне виготовлення, оцінку і захист об'єкта діяльності.

Результати дослідження. В результаті аналізу психолого-педагогічної і методичної літератури, зокрема, досліджень О. М. Коберника, В. К. Сидоренка, вдалося виділити три етапи проєктно-технологічної діяльності: організаційно-підготовчий, технологічний, заключний [1].

Проведені дослідження продемонстрували, що обгрунтована нами проєктно-технологічна діяльність учнів «формує навички самостійної орієнтації в науковій, навчально-методичній і довідковій літературі, вчить самостійно добувати потрібну інформацію; активно розвиває в учнів основні види мислення, у тому числі і технологічне; сприяє розвитку інтелектуальних здібностей; привчає школярів до реальної самоосвіти; дозволяє учню усвідомлювати себе творцем своєї діяльності; підсилює позитивну мотивацію навчання, тому що річ створюється з

урахуванням власних інтересів, потреб і можливостей; розвиває уяву, що є могутнім стимулом народження нових ідей, пошуку альтернативних рішень, їхнього аналізу і синтезу; формує внутрішній план дій і реалізує його на практиці» [1].

Із вищезазначеного, можна стверджувати, що ефективність та успішність проєктування забезпечується за умови послідовної, правильної, організаційно-спланованої роботи вчителя та учня, в основі якої лежить чітка й логічна послідовність дотримання усіх етапів виконання навчальних творчих проєктів на уроках технічної праці в 5-9 класах. Організація процесу проєктно-технологічної діяльності часто супроводжується труднощами та перешкодами. Це пов'язано з низкою істотних причин, зокрема з індивідуальними особливостями, рівнем інтелектуального розвитку школярів. Учні 5-7 класів, які доволі часто не розуміють зміст проєктної діяльності. Це пов'язано насамперед з тим, що вони у такому віці мають більш конкретне мислення, ніж старшокласники. У нашому випадку необхідно ознайомити школярів із термінологією та суттю проєктування, адже у подальшому навчанні це може зіграти ключову роль.

Зміст виконання навчальних проєктів учнями 5-9 класів полягає у забезпеченні залученню школярів до активної творчої діяльності. Саме такий підхід є новим, оскільки до цього часу одним із основних недоліків трудового навчання як навчального шкільного предмету було те, що учні виконували конкретні інструкції вчителя, а методика формування мінь та навичок базувалася в основному на демонстрації прийомів роботи. Зараз для учителя на першому місці завдання навчити дитину думати, мислити без обмежень. Особливо важко це дається учням 5-7 класів, оскільки вони ще не спроможні дивитися у перспективу, тому для них потрібно продумувати завдання малого обсягу та із швидким кінцевим результатом. У цьому випадку можна сподіватись, що школяр його виконає й усвідомить зміст процесу проєктування.

Навчання учнів процесу проєктування можна здійснювати іншим шляхом - ознайомити з способами проєктування. Учням 5-7 класів цілком достатнім способом проєктування може бути можливість вибрати із запропонованих конструкцій виробу якусь одну відому конструкцію і лише трохи удосконалити її, тобто можна змінити лише один елемент конструкції – це і буде елементарним проєктуванням. А більш складний спосіб потрібно використовувати у старших класах – із переліку

запропонованих конструкцій школяр повинен обрати кращі сторони з кожного варіанту і сформувавати свій оптимальний найвдаліший варіант. У зв'язку з цим вчителю необхідно акцентувати, що правильність обраного або запропонованого визначається кількістю пропонованих варіантів та повнотою обґрунтування їх визнання або заперечення, переконливістю аргументації.

Нами встановлено, що цікавим, незвичним та новим для вчителя трудового навчання є активність дітей на перших двох етапах проєктування – організаційно-підготовчому та конструкторському, адже саме вони пов'язані з безпосереднім навчанням дітей проєктуванню. Наступні етапи проєктно-технологічної діяльності – технологічний і заключний передбачають безпосереднє виконання трудових операцій та випробовування, реалізацію і захист проєкту, що є більш «традиційним» для уроків трудового навчання.

Під час навчання учнів 5-7 класів основам проєктування і виготовлення виробів з найпростіших конструкційних сталей основним є те, щоб школярі планомірно пройшли всі етапи проєктно-технологічної діяльності упродовж навчального півріччя, на кожному уроці трудового навчання творчо працювали, а головне завдання вчителя полягає в проведенні колективного обговорення.

Висновки. Проведені нами дослідження та аналіз досвіду учителів-практиків свідчать, що важливе значення для розвитку учня є налаштування його на процес всебічного оцінювання, як об'єкту так і результату технологічної діяльності. У зв'язку з цим тут доцільним є ознайомлення учнів з методами оцінювання: чистота, акуратність, точність тощо.

Отже, проєктно-технологічна діяльність формує алгоритм дій, перетворює декларуюче розвиваюче навчання в реальне, тому така діяльність є обґрунтованою і спланованою діяльністю, яка передбачає розроблення конструкції, технології виготовлення і реалізацію об'єкта проєктування та спрямована на формування в учнів певної системи творчо-інтелектуальних, предметно-перетворювальних знань і вмій. Ця діяльність, як і будь-яка інша, має визначену чітку структуру, що містить мету, зміст, мотиви, функції, внутрішні і зовнішні умови, кінцевий результат.

Список використаних джерел

1. Коберник О. М., Сидоренко В. К. Методика трудового навчання : проектно-технологічний підхід : навчальний посібник. Умань : СПД Жовтий, 2008. 245 с.
2. Проектно-технологічна діяльність учнів на уроках трудового навчання : теорія і методика : монографія / за заг. ред. О. М. Коберника. Київ : Наук світ, 2003. 172 с.
3. Терещук А. Формування практичних умінь на уроках трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2003. № 2. С. 32-36.
4. Тхоржевський Д. О. Методика трудового та професійного навчання. Київ : РННЦ-Дініт, 2000. 269 с.

Омельчук О. В., к. пед. н., доц.
Магдич О. В., здобувач
Микитюк В. О., здобувач

УПРАВЛІННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЮ ПРОЄКТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЙ

Постановка проблеми. Як відомо, навчання складається з двох взаємопов'язаних процесів: навчання (діяльності учнів) та викладання (діяльності учителя). При цьому діяльність учнів і діяльність вчителя тісно взаємопов'язані між собою, оскільки на уроці процеси навчання та викладання нероздільні. Однак способи діяльності вчителя є визначальними, бо від них залежить вся організація освітнього процесу і управління цим процесом.

Навчання і викладання завжди цілеспрямовані. Способи роботи учителів та учнів, які спрямовані насамперед на те, щоб учні засвоїли необхідні знання, придбали необхідні навички, вміння. Отже, застосовуючи різні форми і методи навчання, учителі повинні чітко уявляти собі, які загальні і конкретні цілі потрібно досягти.

Мета дослідження: встановити етапи управління дослідницькою проектною діяльністю учнів.

Результати дослідження. Метод проєктів є очевидним способом формування компетенції учнів, оскільки він

універсальний та ефективний по відношенню до предметного змісту.

Метод проєктів не є принципово новим в світовій педагогіці, але його сьогодні відносять до педагогічних технології ХХІ століття.

Під методом проєктів в даний час розуміють дидактичну систему, яка сприяє формуванню навичок, що дозволяє учням знаходити оптимальні шляхи досягнення сформульованих цілей при відповідному керівництві викладача. Ця дидактична система повною мірою реалізує розвиваючу та виховну складові навчального процесу. При цьому формується тривалий, стійкий інтерес до уроків трудового навчання та технології із використанням різноманітних технік обробки матеріалів.

Такий освітній процес, орієнтований на учня, передбачає, що дитина сама визначає мету і завдання своєї діяльності, підбирає потрібний матеріал, планує зміст своєї роботи і здійснює її, досягаючи потрібного результату.

Одні проєкти виконуються індивідуально, інші в групах. Включення групової роботи в кожен проєкт допомагає розвивати навички співпраці і почуття колективної відповідальності.

Дослідники у своїх працях [1; 2] вказують, що управління дослідницькою діяльністю складається з декількох етапів:

I етап – організаційно-підготовчий, де проводиться настановче заняття навчаються за написанням цілей, завдань, основного задуму і жанру проєктів. Затверджуються плани роботи над ними.

II етап – конструкторський, де проводиться збір і систематизація матеріалів, відповідно до ідеї і жанру роботи, проводяться консультації з правил і оформлення робіт.

III етап – технологічний. На цьому етапі відбувається оформлення результатів проєктної діяльності (безпосереднє виготовлення виробу), проводиться репетиційне – консультаційне заняття, тобто «передзахист» проєктів, допрацьовуються проєкти з урахуванням зауважень і пропозицій, формуються групи опонентів, рецензентів «Зовнішніх експертів», готуються публічні захисти проєктів, де визначаються дати захисту.

IV етап – оформлення програми публічного захисту, спільно з учнями оформляється стендова інформація. На цьому етапі

проводиться публічний захист проєктів, де підводяться підсумки і конструктивний аналіз виконаної роботи.

Організація проєктної діяльності учнів на уроках трудового навчання дозволяє зацікавити учнів в отриманні знань, розкрити їх творчий потенціал, допомогти їм реалізувати свої задуми і перевірити можливості.

Для того щоб учні сприймали знання, як дійсно необхідні, потрібна проблема, що взята із реального життя, знайома і значуща для дитини, для вирішення якої йому потрібно застосувати наявні знання і вміння, а також і нові, які ще належить засвоїти.

Висновки. Метод проєктів успішно застосовується на уроках трудового навчання та технології за кожним розділом навчальної програми і є результатом скоординованих спільних дій вчителя і учнів.

Основними цілями проєктної діяльності є:

- розвиток активної творчої особистості, здатної самостійно здобувати нові знання.
- розвиток навичок самостійної дослідницької роботи у школярів.
- узагальнення і систематизація знань, отриманих в ході проєктної діяльності.
- вміння застосовувати отримані знання, вміння, навички за допомогою власної проєктної діяльності.
- створення оптимальних умов для знаходження свого «Я» в процесі різних видів навчальної, технологічної та трудової діяльності.

Творчий проєкт повинен мати:

- науково-дослідний характер;
- глибину знань, обсяг використовуваного матеріалу, самостійність в рішенні задач при розбиранні ідей і формулювання теми;
- зв'язок теорії з практикою;
- науковість, свідомість і активність пошукових знань.

Список використаних джерел

1. Войний О. Зміст проєктної діяльності учнів. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2007. № 4. С. 7–8.
2. Терещук А. І. Технологічна підготовка учнів старшої школи : теорія і методика : монографія. Умань : ФОП Жовтий О. О., 2013. 288 с.

Шабага С. Б., к. пед. н., доц.
Остапчук В. Г., здобувач
Саган Н. М., здобувач

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Реформування української школи, яке скеровується відповідними державними документами визначає, що старша ланка загальноосвітньої школи має бути орієнтованою на широку диференціацію, варіативність та багатопрофільність. Профілізація старшої загальноосвітньої школи обґрунтована також у змісті основних положень Концепції профільного навчання в старшій школі [1, с. 58–71]. Очевидно, що дослідження теоретичних та науково-методичних питань стосовно технологічної підготовки учнів старшої школи необхідно починати з розгляду методики організації цього предмету на рівні стандарту.

На рівень стандарту, «академічний рівень», який має модульну структуру, покладена проектно-технологічна діяльність учнів. Питання змісту навчальної програми та відповідний базовий модуль, неодноразово висвітлювались у статтях, що опубліковані в методичних часописах для учителів трудового навчання [4]. Натомість, є потреба розглянути проєктну діяльність старшокласників у процесі вивчення предмету «Технології» на рівні керівних положень (принципів), які впливають на зміст і методику роботи учителя технологій.

Проблема проектної діяльності учнів не є принципово новою, досліджується як вітчизняними (О. М. Коберник, В. К. Сидоренко, С. М. Ящук та інші), так і зарубіжними науковцями (В. Д. Симоненко, О. П. Очінін, Н. В. Матяш та інші).

Метою статті є визначення основних принципів проектної діяльності старшокласників в процесі вивчення предмету «Технології».

Впровадження проектної технології на уроках трудового навчання (технологій) в основній і старшій школі зумовлює перегляд основних положень методики трудового навчання.

Наукова ємність технологічних знань, які засвоюють учні, наближаючись до старшої школи і безпосередньо у 10–11

класах, значно зростає. Крім того, старшокласники засвоюють проектну технологію як систему методів і засобів для виконання проблемних завдань. Оскільки проектна технологія ґрунтується на особистісно орієнтованому та діяльнісному підходах, несумісних з репродуктивною моделлю навчання, то очевидно, що необхідно розглянути принципи навчання, що впливають з логіки проектної діяльності учнів [5].

Відтак стисло обґрунтуємо концептуальні положення, покладені в основу принципів, на які варто спиратися учителю, навчаючи учнів проектуванню.

По-перше, ми виходимо з того, що методологічною основою технологічної освіти є виробництво, як філософська, соціально-культурологічна, гносеологічна та психолого-педагогічна категорія, котра присутня в усіх галузях життя сучасного суспільства як перетворювальна діяльність людини. Складовою виробництва є технологія – своєрідний інструментарій для успішного функціонування людини в сучасному інформаційному суспільстві [3].

З огляду на це для методики вивчення предмету «Технології» нагальним буде перегляд і обґрунтування технологій, які є найбільш сучасними і відповідають не лише викликам часу й розвитку виробництва, але й мають відповідну дидактичну цінність.

Всебічний аналіз досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних учених та досвід науково-методичної роботи дають підстави вважати, що основною структурною одиницею технологічної освіти є творча проектна діяльність учнів, у процесі якої не лише відбувається засвоєння знань, умінь і навичок, а насамперед формуються учнівський досвід використання знань з основ наук, особистісні якості учнів, їхнє ставлення до певної галузі людської діяльності [2].

Отже, найбільш сильною особливістю проектної технології є її здатність інтегрувати (у змісті творчих проектів) знання з різних предметів на основі особистого практичного досвіду учнів, що у свою чергу є передумовою формування в них відповідних технологічних компетентностей.

По-друге, в основі проектної діяльності школярів знаходиться суб'єкт-суб'єктна модель взаємодії учителя й учнів, що визначає учня як рівноправного учасника навчального процесу й зумовлює діяльнісний підхід до навчання. За таких умов педагог мусить враховувати не лише свою діяльність, а й активну та інтерактивну діяльність учнів, виходити з того, що

саме учень визначає завдання власного процесу пізнання, усвідомлює, що йому потрібно для досягнення навчальної мети, рефлексує з приводу отриманих результатів [5]. Це положення, на відміну від попереднього, впливає не лише на зміст принципів навчання, але й на дидактичні основи уроку з предмету «Технології».

Отже, педагог повинен чітко усвідомлювати, що діалог і спілкування можливі лише тоді, коли учень навчиться співпрацювати з учителем і однокласниками. Без реалізації принципу спільної діяльності подальший прогрес у проектному навчанні буде майже неможливий.

Наостанок слід відзначити, що вищевикладені принципи проєктування ще потребують докладного обґрунтування і доповнення не лише практикою навчання учнів, але й тривалими науковими дослідженнями.

Список використаних джерел

1. Книга вчителя трудового навчання : довідково-методичне видання / упоряд. С. М. Дятленко. Харків, 2006. 464 с.
2. Левшин Л. А. Педагогіка і сучасність. Москва : Просвіта, 1994. 359 с. 179.
3. Матяш Н. В. Психологія проектної діяльності школярів в умовах технологічного навчання. Москва, 2000. 284 с.
4. Терещук А. Диференційоване навчання як провідний шлях модернізації сучасної освіти. *Трудова підготовка в закладах освіти*. № 4. 2010. С. 26–29.
5. Тхоржевський Д. О. Проблемне навчання на уроках праці. Київ : Радянська школа, 1980. 150 с.

Боярчук І. О., здобувач
Собчук О. О., здобувач

ОСНОВИ РОЗРОБКИ ТВОРЧОГО УЧНІВСЬКОГО ПРОЄКТУ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

Постановка проблеми. Проєктування предметного середовища, що оточує людину, становить собою рішення комплексу завдань утилітарно-функціональних, конструктивних, естетичних, психофізіологічних, технологічних, економічних та інших спеціальних, відповідних особливостям виробів.

Естетичні питання не є об'єктом діяльності інженера-технолога, але оскільки він є відповідальним за якість продукції в цілому, йому необхідні знання про зміст, можливості творчості дизайнера.

В умовах навчальних майстерень виготовлення дослідного зразка і його випробування не завжди можливе, тому в навчальному проєктуванні віддається перевага розробці проекту та технології виготовлення виробу.

Загалом, більшість дослідників [1; 2 та ін.] вважають що найефективніше використовувати метод творчих навчальних проєктів, що ґрунтується на дослідницькій діяльності учнів у процесі розв'язання завдань проблематичного напрямку.

Мета дослідження: розкрити зміст етапів розробки учнівських проєктів.

Результати дослідження. Для кожного матеріалу підбираються свої форми, по-своєму характеризують як сам матеріал, так і його технологію. Наприклад, деревина особливо цінних екзотичних порід має красиву текстуру, її використовують для облицювання тільки тонким шаром. З врахуванням технології наклеювання вибирають форми частіше плоскі, або криволінійні з великим радіусом заокруглення, розрахунку орієнтацією річних слоїв. Застосування лаку з коефіцієнтом заломлення світла в його плівці, близьким коефіцієнту заломлення світла в деревині, поглиблює видимий шар текстури, робить його ще більш привабливим. Форма масивної деревини ніжок столів і стільців демонструє їх міцність, надійність, а орієнтація волокон вказує на розрахунок анізотропії деревини, фасонна форма говорить про легкості обробки, хоча і з втратами частини матеріалу.

Розробка проєкту – це процес проєктування нових продуктів і послуг, або модифікації існуючих, які включають певні вимоги, зміст і структуру. Будь-яка розробка проєкту починається з формування концепції проєкту. Даний процес з одного боку можна вважати досить формалізованим або типовим, з іншого – творчим і за своїми наслідками досить непередбачуваним, ризикованим.

Процес розробки корисних виробів складається з наступних процесів:

- передпроєктного дослідження;
- конструкторського пошуку (попереднього ескізування);
- розробки ескізного проєкту;

- складання проектно-конструкторської документації;
- виготовлення зразка та його випробування.

Передпроектне дослідження. На цьому підготовчому етапі проводиться збір і аналіз всієї інформації, які відносяться до розробки типу корисного виробу, визначаються основні вимоги до нього. Така клопітка робота починається із з'ясування теми і конструкторського завдання, які сформульовані у проектуванні. У завданні такого типу вказується тема, найбільш загальні вимоги до виробу, в тому числі позначається використовувані матеріали і обробка, склад проекту, вимоги до його виконання, терміни подання графічного матеріалу і короткий список необхідної літератури.

Конструкторський пошук. Цей етап полягає у виробленні та втіленні початкових творчих ідей в ескізній графічній формі. Розробка ескізів дозволяє сформулювати творчий задум на основі нормативних документів і даних передпроектного дослідження. Процес ескізування від принципової схеми виробу переходить до деталей, а потім до спільного виготовлення виробу. Ескізи за своєю структурою можуть мати характер розробки ідеї проекту, відпрацювання розмірів і зміни форми об'єкта, окремих його деталей, вузлів, елементів. Вирішуються компоувальні схеми, заповнення внутрішніх ємностей, а також проблеми транспортування, зберігання, складування, розміщення виробів в приміщенні тощо.

Ескізи конструктивних елементів (деталей, вузлів) виробів розробляються з урахуванням вимог жорсткості, міцності конструкції, а також стійкості виробу при максимальних габаритних відхиленнях у процесі експлуатації. В процесі розробки ескізів, в попередній редакції готується текст пояснювальної записки до проекту, в якому вказується весь комплекс вимог до виробництва та правил експлуатації виробу. Уточнюється графік виконання подальших етапів роботи, намічаються тези захисту ескізних рішень під час їх майбутнього обговорення.

На етапі складання проектно-конструкторської документації розробляється сукупність конструкторських документів, які містять всі дані для проектування технологічного процесу і безпосереднього виготовлення виробу. Сюди входить комплект робочих креслень деталей і необхідна текстова документація, що дозволяє здійснювати збірку виробу і його випробування.

Висновки. Таким чином, розглянувши основи проектування виробів, визначили етапи проектування, куди входять:

передпроектні дослідження, конструкторський пошук (попереднє ескізування), розробка ескізного проекту, складання проектно-конструкторської документації, виготовлення зразка та його випробування.

Список використаних джерел

1. Гаргін В. Застосування методу проектів у процесі трудової підготовки учнів. *Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія»*. 2017. Вип. 56. С. 186-194.

2. Терещук А. І., Вдовиченко А. М., Навчання учнів основних етапів проектно-технологічної діяльності. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2004. № 4. С. 10-13.

Свиридюк А. С., здобувачка
Тимошук А. А., здобувачка

АКТУАЛЬНІСТЬ НАВЧАННЯ УЧНІВ ТЕХНОЛОГІЇ «ВИШИВКА БІСЕРОМ»

В освітньому процесі закладів загальної середньої освіти важливу роль у формуванні творчої особистості відіграють навчальні дисципліни «Трудове навчання» та «Технології». Саме на цих уроках учні дізнаються про різноманітні технології виготовлення чи оздоблення виробів, оволодівають практичними навичками їх виконання.

Метою нашого дослідження є аналіз актуальності навчання учнів технології «вишивка бісером» і розкриття її особливостей.

Здійснивши аналіз різноманітних науково-педагогічних та навчально-методичних джерел, ми дійшли висновку, що вишивка займає особливе місце у житті кожного українця. Сьогодні вона прикрашає сучасний інтер'єр, одяг, надаючи їм своєрідності й неповторності. Заняття вишиванням розвивають творчість, естетичний смак, привчають до акуратності, старанності та працелюбності, формують у школярів навички і вміння, що знадобляться їм у практичній діяльності. Найбільш популярними прийомами є: вишивка хрестиком та гладдю, бісером, мережка та ін. [1].

Великої популярності у здобувачів середньої освіти набув бісер. Його широко застосовують для оздоблення одягу, вишивки картин, виготовлення аксесуарів тощо. Для створення

або оздоблення предметів інтер'єру бісер є незамінним та неповторним матеріалом. Техніка виконання вишивки бісером реалізує значні навчальні і виховні можливості, розвиває уяву, зорову пам'ять, довільну увагу, окомір, відчуття форми, ритму, сприйняття просторових уявлень, кольору і його перетворення; виховує любов до прекрасного, до точності, акуратності; формує терпіння, посидючість, прагнення довести почате до кінця.

Бісерне мистецтво потрапило до Західної України і Карпат із Чехії. Спочатку завозили бісер в дуже малій кількості, продавали його наперстками. «Заїждже диво» насамперед було лише привілеєм аристократії та заможних людей. Бісером оздоблювали предмети релігійного культу, тому він вважався добірною прикрасою для церковних шат. Ним також оздоблювали речі для княжого двору. З бісеру плели різноманітні сітки, низали торочки й рясна до головних уборів, виготовляли ґудзики й сережки, вишивали. За цю роботу брались лише талановиті вишивальниці, підкреслюючи розкіш золотого шитва. Згодом бісерним рукоділлям почали захоплюватися все більше і більше жінок.

Технологія вишивки бісером не дуже складна. Виконують цю технологію вручну, вишиваючи «монастирський шов». Нитки для вишивання мають бути міцні, навощені, щоб бісер не перетирав їх, відповідати за кольором основній тканині.

Бісерне рукоділля вивчається на уроках трудового навчання, як одна з тем вишивки, а також на заняттях гуртка. Учні з задоволенням знайомляться з цим видом рукоділля, бо їх приваблюють різнокольорові, блискучі бісеринки. До роботи беруться з неабияким бажанням. Під час виконання робіт у здобувачів середньої освіти розвивається дрібна моторика рук, образне мислення, творча уява, художні та естетичні смаки. При виконанні творчих проєктів із використанням технології «вишивка бісером» учні навчаються самостійно проєктувати та планувати свою діяльність, працювати на кінцевий результат – створення оригінального унікального виробу.

Під час такої творчої діяльності в учнів формуються технологічні уміння і навички, діти освоюють цілий ряд графічних навиків (діяти голкою, підбирати бісер за кольором, робити графічні зображення схем вишивки, розвивати уяву створювати нові схеми вишивки, та нові узори для вишивання), навчаються аналізувати явища і предмети навколишнього світу.

Зацікавленість учнів до художніх ремесел, зокрема і до вишивки бісером, безпосередньо залежить і від вчителя. Адже від правильної організації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, від рівня його педагогічної майстерності і щирого бажання навчити учнів, залежить розвиток інтересу школярів.

Таким чином, вишивка бісером є одним з найкрасивіших, найдавніших та найпоширеніших видів сучасного декоративно-ужиткового мистецтва. Її широко використовують у процесі реалізації творчого проєкту. Вишивка бісером – надзвичайно захоплююче, красиве, розвивальне рукоділля, результатом якого є створення яскравих полотен та святкових узорів із скляних бусин, скріплених шовковими нитками за допомогою голки. У наш час вишивання бісером отримало значний розвиток і стало одним з улюблених занять не лише на уроках трудового навчання.

Список використаних джерел

1. Антонович С. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : Світ, 1999. 272 с.
2. Грашицька Р. П. Вишивка бісером. Харків: Основа, 2004. 96 с.
3. Захарчук-Чугай Р. В. Народна вишивка Західної України XIX - XX ст. (проблеми традицій) : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознавства : 17.00.06. Львівська академія мистецтв. Львів, 1995. 50 с.
4. Титаренко В. П. Народні промисли України. Полтава, 2011. 374 с.

Олексюк М. П., к. пед. н., доц. каф.
Білик М. В., здобувачка

НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ МОЖЛИВОСТІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

Постановка проблеми. Певний підхід, який здійснюється в школі, утворює положення для найкращого виявлення зацікавленості, схильності до певного предмету та умінь дітей.

Психологія разом із педагогікою під час вивчення знаходить найефективніші умови для розвитку дитини в навчально-

виховному процесі. Головним завданням новітньої школи є створення у дітей бажання та вміння навчатися, виховувати потреби та можливості вчитися протягом усього життя. Тому однією із головних функцій освіти, окрім виховної та розвиваючої, є загально-навчальна.

У цьому дослідженні розглядатиметься проблема трудового навчання та виховання дітей на уроках.

Мета дослідження полягає у виокремленні особливості трудового навчання, виховання учнів, ознайомлення із змістовим наповненням та дидактичними підходами до уроків з трудового навчання, їх вдосконалення.

Сьогодні проблема уроків трудового навчання у новій українській школі є актуальною та займає важливе місце у шкільній практиці. Усе це пов'язано із тим, що наша держава прагне увійти до ЄС.

Вміння навчатися передбачає формування в учня бажання залучатися до особистого досвіду, умінь та організаційної роботи для досягнення найкращих результатів; опанування навиків самоконтролю, самоаналізу, самооцінки та саморозвитку. Уміння навчатися як головний компонент дитини, включає до свого складу творчий, пізнавальний, емоційно-вольовий, інформаційний та комунікативний компоненти [3].

Результати дослідження. Важливим компонентом у навчально-виховному процесі є визначення можливості навчання дітей, те як потрібно жити, поєднуючи в собі особисті інтереси та потреби, найкращі якості людини із національними, однак потрібно брати до уваги інтереси формування особистості.

На наш погляд, людське суспільство до нині не розуміє та не сприймає важливості трудового навчання та виховання молоді. Головним фактором є послаблення інтересу зі сторони держави, нищення матеріальної бази, зупинення можливість виготовлення виробництва, припинення постачання обладнань для шкіл. Професійно-технічні системи освіти значно послабились.

Під час організації та проведенні уроків трудового навчання у школах, було визначено зміст навчального матеріалу із забезпеченням принципу наступності. Це вимагає постійної уваги до організації тематики трудового навчання та педагогічного підходу до методики навчання. Всі ми знаємо, що сьогоднішньою метою трудового навчання є знайомство учнів з основами різних професій сучасного виробництва, транспорту,

будівництва, обслуговування та створення у дітей необхідних трудових вмінь і навичок [2].

Головним завданням трудового навчання є: формування базових вмінь та навичок - конструкторських, технічних технологічних знань, збільшення науково-технічного кругозору учнів, ознайомлення із базовими знаннями сучасного виробництва та різними професіями, творення інтересів до сучасних робіт, підготовка дітей до ефективної роботи удома та поза його межами. Із цих завдань стає очевидним, що уроки з цієї дисципліни, порівнюючи з іншими предметами, мають певну характеристику, а саме: центральним на уроці трудового навчання є практична робота, а вироби, які створюють учні, можуть бути використані як в школі, так і в сім'ї, що дозволяє активізувати дітей. Проте, не варто забувати, що робота з інструментами потребує дотримання певних правил [4].

Висновки. Програма трудового навчання є дещо специфічною. Без необхідних матеріалів та інструментів неможливо проводити уроки з цього предмету. У кожному класі на уроках проводяться індивідуальні роботи, на яких кожна дитина може почути чи правильно виконана робота. Часто проводяться індивідуальні бесіди, щодо виконаних робіт та покращення їх результативності.

Розглядаючи дидактичні вимоги можна підвести підсумок:

- кожна дитина повинна отримати певне трудове навчання, котре могла б використовувати і надалі в іншій сфері діяльності;

- має бути забезпечення досягнення мети, яка передбачена програмою під час проведення уроків;

- уроки з цієї дисципліни мають відповідати дидактичним вимогам та мати різний тип уроків відповідно до зручності та мети навчання.

- під час проведення уроків трудового навчання необхідно максимально користуватися тими можливостями, які забезпечують трудову підготовку, що дозволяє вирішувати проблеми навчально-виховних можливостей учнів на уроках з цього предмету.

Доведено, що навчання трудової діяльності має використовуватися й надалі. Це дозволить утворити змістову наповненість та педагогічні методи для проведення та організації уроків з трудового навчання.

Список використаних джерел

1. Гуревич Р. С., Кадемія М. Ю. Інформаційно-комукаційні технології в навчальному процесі. Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2002. 115 с.
2. Моляко В. А. Психологія рішення школьниками творческих задач. Київ: Радянська школа, 1983. 224 с.
3. Савченко О. Я. Дидактика початкової школи : підручник для студ. пед. фак. Київ : Генеза, 2002. 422 с.
4. Хорунжий В. І. Методика трудового навчання. Олександрія : РВА «Світло», 1996. 96 с.

Олексюк М. П. к. пед. н., доц. каф.
Мороз А. В., здобувачка

МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ТВОРЧОГО УЧНІВСЬКОГО ПРОЄКТУ У ТЕХНІЦІ «АЛМАЗНА МОЗАІКА»

Актуальність дослідження полягає в новизні техніки для створення виробів інтер'єрного призначення. Секретом популярності алмазної вишивки є візуальне збільшення реальних розмірів та надання мерехтливості готовому виробу.

Така мозаїка чудово відбиває сонячні промені та надає будинку ще більшої чарівності, ошатності та вишуканості.

Мета роботи полягає в ознайомленні учнів з технікою алмазної вишивки, дослідженні виникнення та її популярності, переваг цієї техніки над іншими, визначенні основних етапів створення виробу інтер'єрного призначення цією мозаїчною технікою.

Завданнями є: характеристика особливостей виробів виготовлених технікою алмазної мозаїки; ознайомлення їх цим видом декоративно-прикладного мистецтва.

Алмазна вишивка як вид декоративно-прикладного мистецтва з'явилася у середині ХХ століття. Вона бере свій початок від вишивки бісером, оскільки є такою ж яскравою та насиченою, хоча по тривалості виконання готового виробу має меншу затрату часу. З початку виникнення техніки використовувалось натуральне каміння, але з часом на заміну прийшли алмази, виготовлені з пластику, що надало значно меншої собівартості виробу [1, с. 60]. У ХІХ столітті алмазна мозаїка набрала такої популярності використання, що нею

оздоблювали не тільки стіни вишуканих споруд, а й картини, ікони та портрети [2, с. 52].

Згідно з навчальною програмою для 5-9 класів (2017р.) вивчати техніку алмазної мозаїки слід у 8 класі. Саме у третьому блоці під назвою «Технологія виготовлення виробів інтер'єрного призначення»(16 год) буде розглядатися цей вид рукоділля. Оскільки у 8 класі на тиждень є лише 1 година для вивчення цього предмету, то виготовити цілісний виріб можливо за три заняття.

В наш час для виготовлення виробу з алмазної мозаїки ми купуємо цілі набори в магазинах творчості. До складу набору входить: різнокольорові камінці, які окремо розфасовані та пронумеровані; пінцет або олівець для викладання; холст-основа на якій окреслена схема візерунку та містить клейку основу та захисну паперову плівку; контейнер для зберігання матеріалу.

Далі слід переходити до створення самого виробу. На початку роботи за допомогою канцелярського ножа, легким натисканням ми знімаємо невеликий клаптик захисного паперу з нашого зразка. Дивимось який номер камінців нам потрібен та всипаємо невелику кількість у контейнер. Далі за допомогою спеціального клейового олівця ми беремо потрібний алмаз та вставляємо його в необхідне місце на схемі. Це слід робити обережно, оскільки це впливає на довготривалість виробу. Весь процес виконання не є складним, але потрібно це робити акуратно [4, с. 88].

Цей вид декоративно-прикладного мистецтва не є складним, але все ж вимагає великої кількості часу, але результат того вартий.

Картини виготовлені в цій техніці є довговічними та мають таку особливість, що їх неможливо порвати або пом'яти. Для продовження чудового вигляду буде достатньо інколи злегка протирати їх вологою серветкою, тоді картина буде й далі мати неперевершений та сяючий вигляд [3, с. 46].

Таким чином, вишивка алмазною мозаїкою дає можливість оволодіти новими знаннями та цікаво провести час. Якщо за допомогою такого ремесла проводити свій вільний час, то можна отримати не лише задоволення, а й користь.

Алмазна вишивка – нова техніка рукоділля, яка відрізняється від попередніх тим, що при виконанні не використовується голка та нитка. Робота виглядає складною та неповторною за рахунок блискучих камінців.

Список використаних джерел

1. Антонович С. А., Антонович С. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Львів, Andash; Світ, 2001. 312 с. Декоративно-прикладне мистецтво/Антонович С. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Львів, Andash; Світ, 2001. 312 с.
2. Голубець О. Відчуття безперервності традицій / Образотворче мистецтво. 2000. № 3-4. С. 52-53.
3. Т. Кара-Васильєва Біографія української вишивки / Наука і суспільство. 2008. №1. С. 46-48.
4. Г. Тищенко Традиції не вмирають / Образотворче мистецтво. 2006. №4, с. 30-31

СТУДІЯ II

ДИТИНОЦЕНТРИЗМ ЯК
ОСНОВА СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Швець О. В., к. пед. н., доц. каф.

ЛЮБОВ ДО ДИТИНИ – ОСНОВА КОМПОНЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ БАТЬКІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Постановка проблеми. Батькам дітей дошкільного віку необхідно проєктувати ті якості та здатності, які знадобляться дитині для життя у майбутньому. Сучасна соціально-економічна та політична ситуація в Україні зумовлює необхідність перегляду сутності соціального виховання дитини дошкільного віку і диктує відповідно інше бачення ролі батьків у цьому процесі. Щоденно кількість дітей, що потребує батьківського виховання зростає. В силу певних (але таких різних у кожній окремій сім'ї) обставин, діти різного віку потребують батьківської любові, підтримки, турботи, допомоги у розв'язанні певних завдань, однак батьки не завжди можуть знайти підхід до своєї дитини, демонструють свою байдужість, або ж навпаки своєю гіперопікою також шкодять їй. Задля виховання дитини батькам необхідний багаж знань про закономірності вікового, психічного і фізичного розвитку дитини; анатомо-фізіологічні особливості дитини, її потреби, інтереси й цінності; уміння відбирати і застосовувати набуті знання на практиці, створювати психологічно комфортну атмосферу в сім'ї. М. Заброцький у «Педагогічній психології» пише про те, що К. Сорокіною встановлено, що високий рівень знань і вмій не завжди забезпечує успішне й повноцінне виконання батьками своєї виховної функції [1, с.45], однак, вважаємо, що любов до дитини повинна виступати основою педагогічної освіти батьків, бо для того кого любиш, прагнеш зробити та дати тільки найкраще у житті.

Мета дослідження: охарактеризувати компоненти педагогічної освіти батьків дітей дошкільного віку та значення любові до дитини в їхньому контексті.

Результати дослідження. Науковець І. Гребенников наголошує, що феномен «педагогічна освіта батьків» характеризує певний рівень педагогічної підготовленості батьків, що виражається в процесі сімейного виховання дітей і відображає ступінь зрілості батьків як вихователів. Важливими компонентами педагогічної освіти батьків ми вважаємо: когнітивний, ціннісний, емоційний та поведінковий. Зауважимо, що когнітивний компонент педагогічної культури батьків

вважають основним, він включає педагогічну освіченість батька та матері в питаннях виховання дитини. Когнітивний компонент розкривається і в роботах О. Зверєвої і Т. Кротової, які визначають педагогічну освіту батьків як передавання батькам їх знань, формування у них педагогічних умінь, навиків, рефлексивного ставлення до себе як до педагогів [2, с.67]. Критерії когнітивного компонента педагогічної освіти батьків зумовлюють причинно-наслідковий зв'язок любові до дитини із поведінковим компонентом, зокрема визначають конкретні дії батьків, що спрямовані на створення сприятливого психологічного клімату в родині та збереження психічного здоров'я дитини чи його відсутність. Щодо емоційного компоненту, то він простежується через емоційне переживання батьківства, що дозволяє батькові та матері, пережити народження і зростання дитини як найбільшу містерію любові та творчості [4, с. 85].

Щодо емоційного компонента педагогічної культури, то А. Макаренко наголошував як на важливості батьківської любові до дітей, так і на необхідності створення в сім'ї особливої атмосфери, при якій відбувається взаємодія батьків та дітей. Зокрема, він називав цю атмосферу «загальним тоном сім'ї», котрий повинен будуватися на таких почуттях, як солідарність, любов і обов'язок. «Навчити любити, навчити впізнавати любов, навчити бути щасливим – це означає навчати читати, вчити самого себе, навчати людській гідності», – зазначав А. Макаренко [3, с. 293]. Високий емоційний інтелект батьків передбачає зрілість таких соціальних навичок, що забезпечують як успішність у міжособистісних стосунках, так і відчуття достатнього психологічного благополуччя. Сімейно-побутові відносини виступають одним із перших механізмів соціалізації дитини, а отже, ціннісні орієнтації батьків вирішально позначаються не тільки на становленні системи ціннісних орієнтацій особистості дитини, але й на її емоційному благополуччі.

Ціннісний компонент педагогічної освіти – найпотужніший чинник для побудови та зростання сімейної системи, як на рівні взаємодії подружжя одне з одним, так і на рівні взаємодії батьків з дітьми. Наголосимо, що саме ціннісний підхід в умовах сьогодення слугує методологічною основою для сучасного виховання, оскільки спонукає на пізнання, сприйняття та орієнтацію на систему цінностей, зокрема валеологічних, особистісних, сімейних, громадянських, національних,

загальнолюдських, які визначають змістову складову виховного процесу [5, с. 166]. Науковець доводить, що поведінковий компонент має свою специфіку у матерів і батьків: різні ігри, в які грають батьки різної статі з дитиною, мовна комунікація, способи заохочення і покарання. Результати експериментального дослідження К. Белогай засвідчили, що батько проводить з дітьми значно менше часу, ніж мати, менше взаємодєє і спілкується з ними. Однак на ранніх етапах розвитку дитини батьки, всупереч поширеному стереотипу, беруть активну участь у догляді за дитиною, лише згодом віддаляючись від проблем виховання і взаємодії з ним [5, с. 121].

Для поведінкового компонента властива гендерна вибірковість, тобто поведінка батьків з дітьми різної статі різна: батьки суворіші з дівчатками, чекають від них більшої слухняності і меншої активності, однак більше прагнуть встановити з ними відносини на засадах рівності. Батьківська поведінка виражається в діях, реакціях, переживаннях та виникає під впливом системи різноманітних умов. До числа основних умов, що впливають на зміст батьківських відносин, відносяться біологічні передумови, культурні моделі батьківської поведінки, власна життєва історія і особистісні особливості [1, с. 97]. Поведінковий компонент включає не лише догляд за дитиною, а й авторитетний стиль спілкування, прийнятний характер дисциплінарних впливів. Тип виховання, який застосовує сім'я в реальному житті, виступає складовою поведінкового компонента та дає можливість установити зв'язок виховних дій із ціннісними орієнтаціями, рівнем емоційного інтелекту батьків, які виступають складовими компонентами педагогічної культури та освіти батьків.

Отож, педагогічну освіту батьків визначено, як інтегральну характеристику особистості, яка визначається сукупністю психологічних, педагогічних знань, інтелектуальною та емоційною компетентністю, особистісними і соціальними цінностями, що забезпечують повноцінну реалізацію сімейних функцій на основі відповідального батьківства, свідомих розвивально-виховних впливів на дитину. Формування педагогічної освіти батьків – актуальне завдання сучасної системи освіти задля вирішення проблем виховання підростаючого покоління, а любов до дитини – рушійна сила для здобуття та реалізації своїх батьківських функцій.

Список використаних джерел

1. Заброцький М. М. Педагогічна психологія. Лекції : навч. посіб. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2017. 144 с.
2. Єсьман І. В. Вплив засобів масової інформації на педагогічну освіту батьків у сучасних умовах в Україні URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/3617> (дата звернення: 11.04.2022).
3. Макаренко А. С. Сочинения в 7-ми томах. Т. 4. Москва : Изд-во АПН РСФСР, 1950. 496 с.
4. Сухомлинский В. А. Родительская педагогика. Киев : Советская школа, 1978. 376 с.
5. Теоретико-методологічні проблеми розвитку особистості в системі неперервної освіти. Матеріали методологічного семінару АПН України / за заг. ред. академіка С. Д. Максименка. Київ, 2005. 716 с.

Заблоцький А. Р., доктор філософії
Данилюк І. П., здобувачка

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ДЕЙНСТИТУАЛІЗАЦІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ

Сучасні події в Україні (військові дії, окупація Криму, затяжні реформи, зростаючі матеріальна та соціальна поляризація суспільства) загострили низку проблем – політичних, економічних, суспільних. Серед найактуальніших соціальних проблем, які загострились у нашій державі протягом останнього часу, особливо виділяються безпритульність і бездоглядність дітей та сирітство, оскільки вони торкаються осіб, які не мають власного життєвого досвіду й достатніх засобів для їх самостійного подолання чи запобігання виникненню.

Мета дослідження: теоретичне обґрунтування процесу дейнституалізації в соціальній сфері.

Актуальність процесу дейнституалізації державної системи опіки та трансформації послуг для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування має стати пріоритетним напрямком державної соціальної політики. Також варто зазначити, що головною метою перебування дитини-сироти чи дитини, позбавленої батьківського піклування в альтернативних

формах державної опіки є розвиток у особистісних, соціальних, професійних навичок, які дадуть їй можливість у майбутньому стати повноцінним членом суспільства: набути позитивного соціального статусу, оволодіти гідною професією, створити власну сім'ю, виховати дітей.

Як правило, випускники державних закладів утримання сиріт і дітей, які перебувають без батьківської опіки, збільшують категорію знедолених верств населення. Вказані особи, не маючи досвіду родинної соціалізації, як правило не можуть передати майбутнім поколінням основні сімейні цінності. У майбутньому більшість із них відтворюють потенційних сиріт, зводячи зусилля держави щодо подолання сирітства нанівець [1, с. 58].

Входження України до Європейського простору передбачає упровадження європейських стандартів захисту і забезпечення прав дитини та підтримки сімей. Сучасна міжнародна практика лише в деяких випадках залишає форму інтернатного закладу як необхідну. При цьому засвідчується практика деінституалізації як дій, спрямованих на зменшення сирітства та виховання дітей поза установами інтернатного типу.

Утішним є те, що Україна вже пройшла перший етап деінституалізації. За цей час наша держава запровадила законодавство щодо змін у системі догляду за дітьми в регіонах, затвердила план реалізації другого етапу реформи на п'ять років в усіх областях.

Дієвим механізмом у реформуванні державної системи опіки в Україні є поширення практики опіки, дитячих будинків сімейного типу і малих групових будинків, прийомних родин, усиновлення й сімейного патронату

Починаючи з 2017 року в Україні швидкими темпами розгортається деінституалізація – процес заміни системи інституційного догляду дітей на систему, яка забезпечує їх виховання в сім'ї або умовах, максимально наближених до сімейних [2, с. 5]. Деінституалізація не обмежується тільки виведенням дітей із закладів, а передбачає розвиток мережі превентивних і підтримуючих послуг на рівні громади, орієнтованих на задоволення потреб дітей, захист їх прав, а також супровід і підтримку різних форм сімейного виховання. Актуальність процесу деінституалізації зумовлена як необхідністю запровадження змін у системі захисту дитини, орієнтованих передусім на збереження та підтримку сім'ї, так і на якнайкраще забезпечення її прав та інтересів [4, с. 8].

У Державній цільовій програмі реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, що залишились без батьківського піклування, яка ґрунтується на соціальних послугах сім'ї та громаді, зазначено, що з метою забезпечення права дитини на виховання у сім'ї та дотримання прав усіх представників вразливих категорій, Україна має перейти від інтернатної системи захисту дітей до соціальної підтримки шляхом надання соціальних послуг на рівні сім'ї та послуг на рівні громади. Процес переходу, як зазначено в Державній програмі, є складним і включає у себе поступове закриття інтернатів; передачу їхніх ресурсів новим формам та швидкий розвиток ефективних соціальних послуг різним формам сімейного виховання на рівні громади [3].

Таким чином, сім'я була й залишається для дитини природним і необхідним середовищем, орієнтованим на забезпечення її життєвих потреб, повноцінний розвиток із врахуванням індивідуальних особливостей. Для забезпечення права дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, на виховання в сім'ї в нашій країні активно реалізується реформа інституційної (інтернатної) системи захисту дітей – деінституалізація. У результаті цієї реформи створюється система підтримки означеної категорії дітей на основі послуг на базі сім'ї та рівні громади, що передбачає планомірне закриття інтернатних закладів і розвиток альтернативних форм опіки і піклування, а саме: усиновлення, опіка (піклування), прийомна сім'я, ДБСТ, малий груповий будинок та сімейний патронат.

Список використаних джерел

1. Бартків О. С. Соціально-педагогічна практика в школі-інтернаті. *Практична психологія та соціальна робота*. 2004. № 1. С. 58–68.
2. Деінституалізація та трансформація послуг для дітей. Київ : Видавничий дім «Калита», 2009 р. 193 с.
3. Державна цільова програма реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1242-2007> (дата звернення: 11.04.2022).
4. Шеремет А. М. Наслідки інституалізації дітей для формування прив'язаності. *Науковий журнал «Український психолого-педагогічний науковий збірник»*. 2020. № 21 (21). С. 106–112.

Кедрич Г. В., викладач
Ванярха Ю. Р., здобувач

ВИХОВАННЯ ПОТРЕБИ У ШКОЛЯРІВ ДО ЩОДЕННИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ

Постановка проблеми: Ряд науковців: Ареф'єв В. Г., Круцевич Т. Ю., Папуша В. Г., Трачук С. В. та інші засвідчують, що з початком систематичного навчання дітей у школі добова рухова активність знижується на 50%, а з переходом із класу в клас рівень рухової активності різко знижується. При цьому 82-85% денного часу більшість учнів перебувають у статичному положенні. Довільна рухова активність у них складає 16-19%, а на організовані форми фізичного виховання припадає лише 1-3%. Уроки фізичної культури лише частково поповнюють нестачу рухів – близько 40 % добової потреби або 11% – тижневої.

Важливу роль у вихованні потреби школярів до занять фізичною культурою і спортом відіграє сім'я. Тому між школою і сім'єю повинна бути тісна співпраця. Вона може здійснюватись у різних формах: виступи вчителя фізичної культури на загальношкільних батьківських зборах, проведення батьківських конференцій, теоретичні заняття з батьками на різну тематику, проведення відкритих уроків для батьків, виступи відомих спортсменів, тренерів тощо .

Мета дослідження – вивчити форми, зміст та методіку формування потреби учнів до занять фізичними вправами.

Результати дослідження: Визначальну роль у вихованні потреби учнів до занять фізичними вправами виступають мотиви, мотивування, стимулювання, активізація, диференційоване навчання. Таким чином, комплексне застосування всіх видів фізкультурно-оздоровчої роботи позитивно впливає не лише на динаміку розумової працездатності протягом року, семестру, тижня і навчального дня, але й на формування в учнів потреби до щоденних занять фізичними вправами у повсякденному житті.

Поряд з формами фізичного виховання школярів, які проводяться в межах школи, третина часу всієї рухової

активності школярів належить тим формам фізичного виховання, які проводяться за межами школи.

Фізичне виховання за межами школи здійснюється сім'єю, позашкільними установами, дитячими спортивними товариствами, ДЮСШ, дитячими екскурсійно-туристичними станціями та іншими культурно-просвітницькими установами та організаціями. Вони допомагають загальноосвітнім школам в організації позакласної спортивно-масової і туристичної роботи з учнями, надають школам спортивні майданчики, стадіони, басейни, лижні бази, ковзанки, спортивні зали для проведення самостійних занять, тренувань, змагань.

Висновки. Стратегічною метою фізичного виховання дітей і молоді є формування в них фізичного, морального і психічного здоров'я, усвідомленої потреби у фізичному вдосконаленні, розвитку інтересу і звички до самостійних занять фізкультурою і спортом, набуття знань і вмінь здорового способу життя.

Фізичне виховання школярів реалізується через фізкультурну освіту, фізичну підготовку, спортивне тренування, самостійні заняття та участь у фізкультурно-оздоровчих спортивних заходах.

З метою підвищення активності учнів у формуванні в них потреби до занять фізичною культурою і спортом пропонується:

1) використовувати механізм формування звичок поведінки, яка передбачає включення в діяльність систематичного виконання індивідуальних завдань з фізкультури й перевірка їх результатів;

2) оцінювати результати фізичної активності не лише за 12-ти бальною системою, але й фіксувати більш дрібні «кроки» з покращення фізичної підготовленості в процесі самостійних занять фізичними вправами.

3) накопичення практичного досвіду позитивних змін у фізичній підготовленості і в стані здоров'я під впливом систематичних занять фізичною культурою;

4) вплив емоційних факторів і вражень під час відвідування спортивних змагань, а також наслідування позитивним прикладам фізичного вдосконалення.

Список використаних джерел

1. Круцевич Т. Ю., М. І. Воробйов, Г. В. Безверхня. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді: навч. посіб. Київ: Олімпійська література, 2011. 224 с.

2. Павлюк В. М. Орієнтація школярів на самостійні заняття фізичними вправами. *Шляхи оптимізації практичної результативності процесу фізичного виховання школярів*. Хотин ; Кам'янець-Подільський, 2000. с. 96-99.

3. Папуша В. Г. Фізичне виховання школярів : форми, зміст, організація. Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. 192 с.

4. Прядко А. І. Формування в школярів позитивної позиції до занять фізичною культурою і спортом. *Шляхи оптимізації практичної результативності процесу фізичного виховання школярів*. Хотин ; Кам'янець-Подільський, 2000. с. 49-52.

Довгаль В. І., ст. викладач
Сиротнюк С. М., асистент
Леснікова Н. В., здобувачка

ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ

Постановка проблеми: Основна мета навчального предмета «Фізична культура» – формування в школярів стійкої мотивації щодо збереження свого здоров'я, фізичного розвитку й фізичної підготовки; гармонійний розвиток природних здібностей і психічних якостей; використання засобів фізичного виховання в організації здорового способу життя.

Розвиток самостійності учнів – це мета діяльності як педагогів, так і дітей. Тому учитель повинен створити умови для спонукання школяра до самостійної роботи, підібрати такий режим самостійної діяльності, який би дав змогу реалізувати головну мету – розвиток особистості учня, творчого потенціалу. Найбільшої актуальності набуває така організація самостійної роботи, за якої кожен школяр працював би на повну силу своїх можливостей.

Різноманітні аспекти самостійних занять фізичними вправами школярів розкрито в працях Е. С. Вільчковського, Л. В. Віндюк, О. О. Власюк, Т. Г. Овчаренко, В. Г. Папуша та ін.

Складність вивчення проблеми підготовки учнів до самостійних занять фізичними вправами пов'язана з тим, що відсутня єдина думка стосовно самостійної роботи школярів. Так, якщо самостійна робота – метод навчання, то її можна

вважати засобом закріплення й тренування, вироблення вмінь і навичок. А якщо самостійна робота – форма організації навчальної діяльності учнів, то вона виступає засобом розвитку творчих здібностей та мислення. Неоднозначність у визначенні сутності, завдань, методів, форм і засобів організації самостійної роботи обумовлюється різними підходами науковців до дослідження проблеми.

Мета дослідження: вивчити стан підготовки, основні умови і дидактичні підходи підготовки учнів до самостійних занять фізичними вправами.

Результати дослідження. У процесі багаторічної практики нагромаджено значний досвід з методики навчання фізичної культури школярів. З'явилися наукові й методичні розробки, які розкривають питання засобів, методів і форм навчання, на основі яких у закладах загальної середньої освіти створилася досить чітка система фізичної культури учнів.

Мета реалізовується комплексом таких навчальних, оздоровчих і виховних завдань:

- формування загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, збереження й зміцнення здоров'я, фізичного розвитку;

- розширення рухового досвіду, удосконалення навичок життєво необхідних рухових дій, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності;

- розширення функціональних можливостей організму дитини завдяки цілеспрямованому розвитку основних фізичних якостей і природних здібностей;

- формування ціннісних орієнтацій щодо використання фізичних вправ як одного з головних чинників здорового способу життя;

- формування практичних навичок для самостійних занять фізичними вправами й проведення активного відпочинку.

Обов'язкові заняття з фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах не завжди спроможні поповнити дефіцит рухової активності учнів, забезпечити відновлення їхньої розумової працездатності, запобігти захворюванням, що розвиваються на фоні хронічної втоми. Розв'язанню цього завдання сприяють самостійні заняття фізичними вправами протягом тижня. Це дає змогу ліквідувати недоліки рухової діяльності школярів, сприяє активнішому засвоєнню навчальної програми та складанню контрольних нормативів. Такі заняття допомагають оволодіти низкою нових рухових умінь і навичок,

непередбачених програмою із фізичного виховання, розширити діапазон рухових дій, підвищити спортивну майстерність.

Висновки.

1. Аналіз наукової літератури засвідчує, що проблема самостійних занять фізичними вправами школярів постійно перебуває в центрі уваги науковців і вчителів-практиків. Водночас систематизовані дослідження із питань формування готовності старшокласників до самостійного виконання фізичних вправ майже не проводилися.

2. Вивчення науково-методичної літератури дозволяє сформулювати педагогічні умови і дидактичні підходи до формування умінь учнів самостійно займатись фізичними вправами.

До педагогічних умов відносять:

- оволодіння знаннями методики самостійних занять фізичними вправами в руховому режимі дня;
- забезпечення тісного взаємозв'язку навчальної і позаурочної роботи з фізичного виховання школярів;
- дотримання основних принципів занять фізичними вправами, прояв учнями сумлінності, ініціативи у навчанні, наполегливості у досягненні мети, подоланні труднощів;
- усвідомлення учнями реальної «перспективної лінії» свого фізичного розвитку і фізичної підготовленості.

До дидактичних підходів належить:

- відображення у завданнях уроку фізичної культури необхідності формування умінь самостійно займатись фізичними вправами як об'єкта спеціально-педагогічного впливу;
- поєднання різноманітних за способом діяльності методів на основі досягнення єдності їх навчальної, стимулюючої та контрольної-оцінюючої функцій;
- взаємопов'язане формування усіх компонентів умінь самостійно використовувати різні форми занять фізичними вправами;
- методична завершеність, інструктивна спрямованість усіх форм самостійних занять фізичними вправами;
- безперервність педагогічного впливу на підготовку учнів до самостійних занять фізичними вправами.

Список використаних джерел

1. Книжка молодого вчителя фізичної культури : навч. посіб. / В. Г. Папуша та ін.; за заг. ред. В. Г. Папуші. Тернопіль : Підручники і посібники, 2014. 368 с.

2. Круцевич Т., Марченко О., Дедух М. Сучасні підходи до формування індивідуальної фізичної культури учнівської молоді в процесі фізичного виховання. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2021. № 2. С. 66-75.

3. Папуша В. Г. Фізичне виховання школярів : форми, зміст, організація. Тернопіль : Підручники і посібники, 2010. 192 с.

4. Трачук С. В., Нападій, А. П., Кедрич Г. В. Інновації в позаурочній роботі з фізичного виховання з молодшими школярами (на прикладі міні-тенісу). *Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки*. 2018. Вип. 152 (2). С. 161-164.

Дячук М. М., магістрантка I курсу,
Київський національний
педагогічний університет
ім. М. П. Драгоманова

ПОНЯТТЯ ПРО НЕСКЛАДНІ ДОСЛІДИ ТА ЇХНІ ВИДИ В ЗДО

Постановка проблеми. Формування пізнавальної активності дошкільників є неодмінною передумовою розвитку розумових якостей особистості, її самостійності, ініціативності. На сьогодні для вихователів ЗДО надзвичайно важливим питанням є вибір ефективних засобів впливу на дитину, тому особливої актуальності набуває пошук інноваційних форм розвитку, виховання танавчання, які сприятимуть формуванню пізнавальної активності дітей середнього дошкільного віку, їхній всебічний розвиток та особистісне зростання.

Проблема дослідно-експериментальної діяльності та активності дошкільників була предметом досліджень вчених минулого (Я. Коменський, М. Монтессорі, Й. Песталоцці, Ф. Фребель, К. Ушинський та інші), так і в сучасних дослідженнях (К. Крутій, Н. Лисенко, З. Плохій Н. Яришева та ін.). Вчені М. Верак, Л. Парамонова, М. Поддьяков

стверджують, що знання, які діти дошкільного віку отримують під час проведення експериментів та дослідів, завжди є усвідомленими та ґрунтовними [4, с. 12].

Мета дослідження: охарактеризувати нескладні досліди в закладі дошкільної освіти, особливості їх використання у середній групі дітей дошкільного віку для формування пізнавальної активності.

Результати дослідження. Дослід визначається як спосіб матеріального впливу людини на об'єкт з метою вивчення цього об'єкта, пізнання його властивостей. Отже, дослід передбачає проведення спостереження за спеціально створених умов. Основною метою проведення дослідів є формування системи пропедевтичних наукових понять, дослідницьких умінь і навичок, освоєння яких дозволить дитині середнього дошкільного віку відчувати радість відкриття нового знання, пізнати себе та навколишній світ, формувати природничу та екологічну компетентність.

На думку О. Ващук, особлива увага під час ознайомлення з природою – орієнтація на дослідницько-пошукову діяльність. Відомо, що формування пізнавально-дослідницьких вмінь та навичок у дошкільників процес складний і довготривалий, бо він не виникає і не розвивається сам по собі. З огляду на це, завдання вихователя ЗДО – поступово формувати навички дослідження навколишнього середовища, природнього довкілля, здійснюючи систематичну та щоденну роботу щодо формування дослідницьких навичок у дітей, прогнозуючи результати такої роботи [1, с. 28].

Пригадаємо, що пізнавальна активність дитини – мобілізація її інтелектуальних, моральних і фізичних сил, спрямована на досягнення конкретної мети пізнавальної діяльності. Забезпечують продуктивність пізнавальної діяльності внутрішні передумови і вони ж визначають легкість і швидкість засвоєння дитиною середнього дошкільного віку нових знань та умінь, можливість їх креативного застосування під час розв'язання життєвих завдань. До такого роду внутрішніх передумов відносимо:

- активно-пізнавальне ставлення дитини до навколишнього середовища;
- уміння успішно орієнтуватися серед предметів та явищ; здатність довільно регулювати свою пізнавальну діяльність [2, с. 2].

Основою пізнавального розвитку виступають продуктивність мисленневої діяльності, легкість і швидкість засвоєння дитиною середнього дошкільного віку нової інформації, здатність доцільно й ефективно використовувати її в нових проблемних ситуаціях залежить від грамотного розроблення предметного змісту пізнавальної діяльності в ЗДО.

За сучасних умов, коли великого значення надається розвитку пізнавальної активності, вихованню прагнення до здобуття нових знань, проведенню нескладних дослідів повинно бути приділено значну увагу в ЗДО. Використання нескладних дослідів у ЗДО цінне тим, що вони мають велику переконуючу силу, знання, яких набувають діти, особливу доказовість, повноту і міцність. За способом діяльності нескладні досліді поділяються на демонстраційні (вихователь показує хід дослідів, поетапно всі особливості експерименту) та фронтальні (проводять діти під керівництвом вихователя ЗДО) [3, с. 12]. Під час проведення нескладних дослідів із середнього дошкільного віку забезпечується чуттєве сприймання, практична діяльність дітей і словесне обґрунтування причинно-наслідкових зв'язків у природі. Такого роду інтегровано-органічний зв'язок сприяє максимальній активізації когнітивної діяльності дітей середнього дошкільного віку, оскільки відповідає характеру мислення дошкільників цього віку. Наголосимо, що у нескладні досліді для дітей середніх груп ЗДО слід вводити такі явища і об'єкти природи, які наочно виражені, зв'язки між якими доступні осмисленню дітьми та збуджуватимуть у них допитливість та пізнавальний інтерес: досліді на встановлення зв'язків між станом води і температурою повітря, на встановлення захисних властивостей снігу, усвідомлення залежності росту рослин від зміни тепла, світла, добрив, вологи тощо. Важливо, що не можна проводити з дітьми середнього дошкільного віку нескладні досліді, які передбачають знущення чи гибель живих істот. Охарактеризуємо структуру нескладних дослідів у ЗДО:

1. Підготовка дітей до дослідів. Вихователь дітей раннього та дошкільного віку проводить з дітьми бесіду, щоб зацікавити їх дослідом, мотивує на успішну діяльність та виявляє наявні знання з запланованої дослідницької діяльності, її теми. Наприклад: «Як ви гадаєте, діти, дерева взимку живі? А чому вони не замерзають від сильного морозу?» тощо.

2. Початок дослідів. Обговорення умов і висунування припущень (гіпотези дослідження): «Я читала, діти, що дерева

не замерзають тому, що в їхньому соці багато цукру. Поставимо на мороз дві скляночки: в одній буде проста вода, а в іншій воді із цукром. Як ви гадаєте, у якій склянці вода швидше замерзне?».

3. Хід досліду: спостереження дітей за перебігом досліду, обмін думками, обговорення. Перевірка висунутої гіпотези дослідження.

4. Заключний: обговорення наслідків досліду, чи підтвердилася висунута гіпотеза, висновки [1, с. 20].

Отже, нескладні досліди виступають важливою умовою формування пізнавальної активності дітей середнього дошкільного віку у закладі дошкільної освіти.

Список використаних джерел

1. Бабюк Т. Й. Організація дослідницько-експериментальної діяльності дітей у природі. Кам'янець-Подільський : ФОР Сисин О. В., 2012. 64 с.

2. Садова Т. А., Рудакова А. О. Формування пізнавальної активності дошкільників як психолого-педагогічна проблема. *Молодий вчений*. 2017. № 10.1 (50.1). URL : 13.pdf (molodyvcheny.in.ua) (дата звернення: 10.04. 2022).

3. Слюсар А., Гринько В. Секрети Природничої лабораторії. *Дошкільне виховання*. 2021. № 6. С. 12–13.

4. Поддьяков А. Н. Развитие исследовательской инициативности в детском возрасте : автореф. дис. на соискание науч. степени д-ра психол. наук : 19.00.07. Москва, 2001. 40 с.

Козла М. В., здобувачка

ВИКОРИСТАННЯ КАРТИН ОЛЕГА ШУПЛЯКА У НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННІ УЧНІВ

Сучасний стан нашої держави дає можливість усвідомити наскільки важливий розвиток підростаючого покоління як свідомих особистостей, гідних українських громадян, які поєднують у собі національні риси та самобутність українського народу. Саме національне виховання дає широкі можливості

для розуміння історії, культури, традицій, звичаїв, мови, формування національної гідності, розвитку особистісних особливостей громадян Української держави.

Мета нашого дослідження: висвітлення актуальності використання на уроках трудового навчання картин Олега Шуляка, з метою національно-патріотичного виховання.

Шкільний навчальний предмет «Трудове навчання» («Технології») має широкі можливості у вихованні в учнів національного патріотизму. Для реалізації національно-патріотичного виховання, на уроках трудового навчання, дуже важливо, щоб вчитель трудового навчання був патріотом своєї країни, ознайомлював і залучав своїх учнів до національних традицій та народних ремесел. Тому в освітній процес необхідно включати або ж розширювати та поглиблювати знання з художньої обробки матеріалів, декоративно-прикладного мистецтва, народних ремесел, історії національних традицій.

Ефективною основою такої виховної роботи можна вважати процес формування в учнів конкретного практичного досвіду виготовлення предметів і речей, пов'язаних з українською народною культурою, тобто виготовлення оздоб та виробів народних промислів з українським характером та ремісничого українського побуту. Деякі з них приховують в своїх декоративних формах і техніках й інші сторінки нашої історії [1, С. 62].

Неодноразово предмети мистецтва, які учні можуть виготовити самостійно, мають дизайн та техніку, які притаманні українському народу – від дерев'яних предметів, прикрашених різбленням, до елементів народного вбрання з національною та патріотичною символікою [2, С. 9].

Зміст чинної програми трудового навчання передбачає вивчення таких тем і розділів, що визначають виховний вплив педагогів шляхом донесення до учнів теоретичних відомостей, що розкривають різні сторінки нашої історії, формують в учнів загальні уявлення про мораль та духовну культуру українського народу. Таким чином, педагоги мають можливість впливати на почуття дітей і, добираючи певні культурні послання, розвивати в учнів патріотичні та національні почуття [3].

Виготовлення виробів, наприклад, технікою вишивання, може передбачати створення таких художніх композицій, які відображають історію українського народу, його особливості, символіку, традиції та культуру. Проєктно-технологічна

діяльність учнів, на уроках трудового навчання, сприятливо впливає на формування моральних, трудових цінностей та національних почуттів особистості, адже коли учні працюють над проєктом, який пов'язаний з українською культурою, то вони самі збагачуються цією культурою. Одним із хороших прикладів можна назвати виготовлення виробу технікою «Вишивка бісером». Наприклад, при вивченні теми «Вишивка бісером» у 9 класі, можна учням запропонувати попрацювати над об'єктом проєктування – вишита картина з національними особливостями. Для зразка можна охарактеризувати одну із картин відомого українського художника Олега Шупляка – «Т. Шевченко. Мені тринадцятий минало» (Рис.1). Дуже цікаво те, що О. Шупляк написав понад 20 картин, що стосуються творчості Шевченка.

Рис. 1. Картина «Т. Шевченко. Мені тринадцятий минало» вишита авторкою

За словами художника, образ Тараса Шевченка займає в його творчості почесне місце. «Коли я почав експериментувати з оптичною ілюзією, – мені хотілось, щоб мої картини обов'язково відрізнялися національним колоритом. Я хотів відобразити всі національні символи в одній картині – і Дніпро, і кручі, і політ сокола, і козака з бандурою. І, головне, щоб всі символи разом створили образ найвеличнішого сина України – Тараса Шевченка. Спочатку це завдання здавалося непосильним. Я довго думав, але одного разу в світлотінях скульптури Шевченка я побачив всю композицію одразу і взявся втілювати її на полотні», – зазначив він [2].

Виставки-шевченкіани (авторські репродукції) Олега Шупляка діють у музеї «Батьківщина Т. Шевченка» у рідному селі поета – Шевченкове Черкаської області (колишня Кирилівка), а також у міському відділі культури в Авдіївці на Донеччині. Картини-ілюзії з портретом Тараса Шевченка знаходяться у колекції Національного музею Т. Шевченка у Києві, а також у постійно діючій експозиції наукового центру Онтаріо в Канаді [4].

Також ілюстрації з портретом Шевченка використані у статтях, журналах, книжках, в тому числі, у підручниках університетів Кембріджа та Оксфорда [4].

Після ознайомлення учнів із творчістю Олега Шупляка, варто надати учням можливість здійснити самостійний пошук додаткових матеріалів про роботи цього художника, а також обрати собі об'єкт проектування, який би їм хотілося реалізувати.

Отже, підібравши цікаві об'єкти проектування можна не лише мотивувати учнів до їх виконання, а й позитивно вплинути на їх національно-патріотичне виховання, що допоможе виховати молодь гуманною, творчою, відповідальною, з активною життєвою позицією, яка зможе реалізувати себе. Без пробудження таких моральних феноменів, як патріотизм, обов'язок, совість, почуття власної гідності, працелюбність навряд чи можна розраховувати на поліпшення ситуації в країні.

Список використаних джерел

1. Коберник О. М. Проектування навчально-виховного процесу в школі. Київ : Хрещатик, 1996. 153 с.

2. Картини з подвійним змістом від Олега Шупляка. URL: <https://suspilne.media/111981-majze-dva-desatki-kartin-na-sevcenkivsku-tematiku> napisav-hudoznik-iz-ternopilsini/ (дата звернення: 07.05.2022).

3. Методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання на уроках трудового навчання. URL: <http://www.lyceum.univer.kharkov.ua/index.php/ru/uchebno-vospitatelnaya-rabota/natsionalno-patrioticheskoe-vospitanie/1234-metodichni-rekomendatsiji-shchodo-natsionalno-patriotichnogo-vikhovannya-na-urokakh-trudovogo-navchannya> (дата звернення: 10.05.2022).

4. Патріотичні мотиви творів Т. Шевченка. URL: <https://ukrlit.net/6klas/7/patriotic.html> (дата звернення: 10.05.2022).

5. Пащенко Д. І. Патріотичне і національне виховання – складові становлення громадянина. *Шлях освіти*. 2002. № 1. С.9–14.

Котик Х. І., здобувачка

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ

У сучасному мінливому середовищі перед школою стоїть непросте завдання – створити умови для розвитку творчої особистості та самореалізації кожного громадянина України, виховання покоління людей, здатних до ефективної праці й навчання впродовж життя, збереження і популяризації цінностей національної культури та суспільства.

Метою нашого дослідження є розкриття проблеми національно-патріотичного виховання на уроках трудового навчання.

Велике значення у вихованні національного патріотизму учнів відіграє шкільне трудове виховання. Ефективною основою такої виховної роботи можна вважати процес формування в учнів конкретного практичного досвіду виготовлення предметів і речей, пов'язаних з українською народною культурою. А саме, вишивка хрестиком обрядового рушника в 9 класі, витинанки у 5 класі, вишивка бісером українських символів (верба, калина, колосся, маки тощо), портрети (українських поетів, письменників, композиторів, громадських діячів та інші) у 6–8 класах [1].

Учитель на уроках трудового навчання через народний фольклор, поезію, народні традиції формує національну свідомість, особливо на уроках при вивченні технології виготовлення виробів з деревини, вишитих виробів, писанкового розпису, кераміки, традиційних українських страв, аплікацій з природного матеріалу, історичних костюмів, пов'язує свідомість учня зі своїм народом та його історією [3].

Розглянемо один із прикладів здійснення національно-патріотичного виховання запропонувавши об'єкт проектування–виріб вишитий бісером. Отже при вивченні теми «Вишивка

бісером» у 9 класі, варто розповісти учням про відомого українського поета Тараса Шевченка та про картини видатного українського художника Олега Шупляка. Однією із картин цього художника є неймовірне полотно, в якому ми бачимо портрет Кобзаря з подвійним змістом. Безперечно, усе це не може не викликати почуття захоплення та гордості в дітей за свій талановитий український народ.

Звичайно учні 9 класу вже багато знають про Тараса Шевченка, вивчаючи його біографію та вірші на уроках української літератури. Тому доцільно лише коротко нагадати, що Тарас Шевченко – видатний український поет, прозаїк, драматург, художник, політичний і громадський діяч, який був людиною універсальних обдарувань та інтересів. Все його життя і творчість були присвячені українському народу. Поет мріяв про ті часи, коли його країна буде незалежною суверенною державою, коли в Україні шануватимуться мова, культура та історія народу, а люди будуть щасливими.

Ім'я Тараса Шевченка відоме в усьому світі: у багатьох країнах йому встановлені пам'ятники, його твори перекладені майже на всі мови світу, його ім'ям в Україні названі навчальні заклади, театри, площі, вулиці, міста.

А ось про українського художника Олега Шупляка, учні можуть не знати нічого, або лише бачити у мережі Інтернет окремі його картини. Тому про цю особистість школярам варто розповісти більше. Свою першу картину з подвійним змістом бережанський художник Олег Шупляк написав у 1991 році. Дивлячись на це полотно зблизька, можна побачити традиційний український пейзаж. Та варто відійти подальше – і обриси дніпровських круч, грозового неба перетворюються в обличчя Тараса Шевченка, яке доповнює фігура молодого кобзаря.

«Йшов 1991-й рік, Україна тоді здобувала незалежність, – згадує митець. Все довкола, навіть, здавалося, природа, дихало почуттям патріотизму. Хотілося намалювати картину, де було б усе – і дніпровські кручі, і кобзар, і незримий, але присутній образ Тараса. Я розглядав скульптуру Тараса Шевченка і у світлотіновому поєднанні побачив майбутню картину. Так я вперше застосував цей прийом» [2].

Шевченківська тематика розпочалася для автора із написання полотна «Кобзар (Портрет Т. Шевченка)». На тлі звичної для кожного українця природи – неширокої рівнини із високими тополями, далекими вітряками, зеленими берегами та

нешвидкою річечкою, котра ховається за лінію горизонту, відбувається таїнство творення думи, що несміливо лунає з вуст малого кобзарика, натхненного красою рідного краю, благословенного українським генієм, обриси задуманого чола якого прочитуються у рідних небесних високостях [3]. Саме цю картину я обрала для виготовлення (Рис. 1).

Рис. 1. Картина «Кобзар (Портрет Т. Шевченка)» виконана авторкою

На самостійну роботу, або домашнє завдання учням можна запропонувати віднайти схеми для вишивки бісером за картинами Олега Шупляка. Адже саме у них ми бачимо опис українського краю, краси природи. Завдяки відомим українським творцям ми виховуємо в учнів любов до України, ростимо патріотами своєї держави. Коли діти, будуть знати своїх відомих людей, їх здобутки, вони пишатимуться, що є українцями та зростають в нашій країні.

Отож засвоєння, зберігання і розвиток дітьми традицій і звичаїв українців є важливими підвалинами їх національного

виховання, засобом зміцнення національної свідомості, згуртування і єдності всієї нашої нації. Адже в народі побутує повір'я: той, хто забув звичаї своїх батьків, карається людьми і Богом [4, С. 19].

Щоб знайти шлях до розв'язання проблем національно-патріотичного виховання учнів слід спрямовувати зусилля на організацію та проведення таких заходів, які покликані вчити дитину мистецтву співжиття в суспільстві, керуючись законами духовності, культури і моральності, усвідомлюючи свою національну приналежність до українського народу.

Список використаних джерел

- 1.Коберник О. М. Проектування навчально-виховного процесу в школі. Київ : Хрещатик, 1996. 153 с.
- 2.Картини з подвійним змістом від Олега Шупляка. URL : <https://sverediuk.com.ua/kartini-z-podviynim-zmistom-vid-olega-shuplyaka/> (дата звернення: 13.05.2022).
- 3.Пелагайченко М. Л. Урок твоєї мрії : плануємо, мотивуємо, проводимо. Київ : Основа, 2020. 112 с.
- 4.Терещук А. І. Методи творчої діяльності на уроках трудового навчання. *Трудова підготовка в закладах освіти*. 2006. № 1. С. 19–23.

Онук О. В., здобувачка

МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО- ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.

Сучасні вимоги до здобувачів освіти ПТНЗ орієнтовані на посилення європейської спрямованості професійної (професійно-технічної) освіти, прозорість, інформованість та зосередженість на кваліфікаційну компетентність. На основі аналізу професійної компетентності та її ключових компетенцій щодо випускників закладів професійної (професійно-технічної) освіти можна виокремити базові компетенції, що мають формувати педагоги професійної школи в процесі професійної підготовки, а саме:

– мотиваційна компетенція – усвідомлення учнями мотивів до якісного здійснення майбутньої професійної діяльності, а отже, набуття ними необхідних знань, умінь і навичок, професійно значущих якостей, що забезпечать можливість виконання ними професійних обов'язків певного рівня;

– когнітивно-творча компетенція – здатність учнів творчо набувати професійні знання, вміння і навички, мати творчий потенціал самоосвіти і саморозвитку, що визначає їхню спроможність до творчості у майбутній професії, успішність майбутньої професійної діяльності;

– комунікативна компетенція – це орієнтованість особистості у різних ситуаціях спілкування, здатність ефективно брати у них участь, що базується на знаннях і відчуттях досвіду особистості, здатності ефективно взаємодіяти з іншими завдяки розумінню самої себе та інших при постійній зміні психічного стану, міжособистісних відносин та умов професійної та соціальної сфер [3, с. 42-43].

Бути компетентним фахівцем означає знати й розуміти (теоретичне знання), знати, як діяти (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій), як бути (цінності як невід'ємна частина способу сприйняття й життя з іншими в соціальному контексті). Тому, насамперед, ми повинні навчити учня вчитися, а саме: шукати й знаходити потрібну інформацію, засвоювати знання та відпрацьовувати їх для вирішення конкретних життєвих або професійних проблем.

Однак недостатньо опанувати знання, треба навчитися їх ефективно використовувати. В умовах трансформування, модернізації професійної (професійно-технічної) освіти фахівець зобов'язаний уміти синтезувати набуті знання, вміти їх застосовувати у практичній діяльності. У зв'язку з цим важливим завданням професійної підготовки майбутніх кваліфікованих працівників є удосконалення та запровадження нових методик опанування виробничої професії, що в свою чергу дасть можливість врахувати потреби на ринку праці. Тому для професійної підготовки майбутніх конкурентнозданих фахівців потрібно використати певну педагогічну послідовність єдності навчання та виховання – як головний принцип педагогічної науки.

Головне – спрямувати роботу викладача із простої передачі знань учням на спільну роботу, формування в них професійних та ключових компетенцій. Викладач має давати учням такі знання й таким чином, щоб їх можна було трансформувати в

уміння й навички та закріпити їх в остаточному підсумку компетенції. Впровадження компетентнісного підходу за допомогою організаційних, наукових, навчальних, методичних і виховних заходів значно підвищить конкурентоспроможність наших випускників.

Пошук нових форм і прийомів організації уроку у наш час – явище не тільки закономірне, але і необхідне. Інноваційні форми і методи - один з важливих засобів навчання, оскільки вони формують в учнів стійкий інтерес до навчання, знімають напругу, допомагають формувати навички професійної і освітньої діяльності, емоційно впливають на учнів, завдяки чому у них формуються більш міцні і глибокі знання. Особливості сучасних уроків полягають у прагненні викладача урізноманітнити життя учнів, викликати інтерес до пізнавального спілкування, уроку, професії. Проведення таких занять свідчать, що вони хороші, як розрядка і як свято для учнів. Урок з використанням інноваційних технологій стає цікавішим, а тому і ефективнішим для засвоєння знань. Поліпшується рівень унаочнення навчального матеріалу на уроці.

Під час викладання слід широко використовувати мультимедійні засоби навчання.

Кількість мультимедійної підтримки уроку може бути різною: від кількох хвилин до цілого уроку, практикувати показ презентацій та відеокільцівок, використовувати інтерактивні форми, які розвивають пізнавальну активність, спілкування як двосторонній процес усного мовлення. Така діяльність не витісняє традиційні методи навчання, а доповнює їх, даючи педагогу більше можливостей для вибору оптимальних рішень вивчення матеріалу. Проведення уроку з використанням інформаційних технологій можлива тільки за наявності певного електронного ресурсу. Застосування інноваційних технологій на уроках теоретичного навчання при підготовці висококваліфікованих робітників, а саме: створення та використання презентацій, дають учням змогу розвивати зорову пам'ять, спонукають до творчої праці, пошуку знань, розвивають логічне мислення, кмітливість, активізують роботу й увагу на уроках.

Учні повинні пам'ятати, що успішними і конкурентоздатними люди не народжуються, а стають. Наполегливість, знання, терпіння, товариськість, комунікабельність, цілеспрямований

рух та здоровий оптимізм – цеглинки успішної професійної кар'єри.

Підсумовуючи сказане, варто зазначити, що згідно з новою парадигмою освітнього процесу в професійних (професійно-технічних) навчальних закладах є створення педагогом умов для теоретичного і практичного оволодіння навичок для професійної підготовки конкурентоздатного фахівця.

Список використаних джерел

1. Всеукраїнський вебінар «Застосування змішаного навчання в освітньому процесі для ефективної підготовки кваліфікованих робітників». URL : <http://nmc-pto.zp.ua> (дата звернення: 21.05. 2022).

2. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посіб. / за ред. О. І. Пометун. Київ : Видавництво. А.С.К., 2004.

3. Шевчук С. С. Професійна підготовка фахівців сфери обслуговування на засадах компетентнісного підходу. *Професійна освіта*. 2018. № 5 (182). С. 41-45.

Шевчук В. Р., здобувач

ОСОБЛИВОСТІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ІНФОРМАТИКИ В НІМЕЧЧИНІ

Загальна політика освіти в Німеччині визначається Федеральним міністерством освіти і наукових досліджень (BMBWF), кожна федеральна земля має власне міністерство освіти, яке встановлює власні освітні програми, школи та стандарти. У кожному регіоні можуть бути різні типи шкіл, учні можуть вивчати різні предмети та користуватися різними підручниками. Освіта є обов'язковою для всіх дітей віком від 6 до 15 років, хоча зазвичай навчання триває до 18 років.

У Німеччині шкільний предмет інформатики викладається не у всіх федеральних землях [4]. Проте некомерційна асоціація комп'ютерних наук Gesellschaft für Informatik e. V. (скорочено GI), що поставила собі за мету популяризації комп'ютерних наук у Німеччині.

Для розробки стандартів викладання інформатики у Німеччині у 2008 році робоча група Німецького товариства

інформатики (Gesellschaft für Informatik) всебічно описала компетенції, які мають опанувати учні з предмету інформатики на середньому ступені I, у документі "Принципи та стандарти для інформатики у школах" міститься наступний перелік концептуальних напрямків: мова і автомати, інформація та дані, алгоритми інформатика, люди і суспільство, інформаційна система, зв'язок, співпраця; подання та інтерпретація, моделювання, реалізація, структурування і мережі, обґрунтування та оцінювання [2].

У 2016 році був випущений стандарт інформатики для старшої школи (Sekundarstufe 2), який глибше розглядає ті самі концептуальні області та технічні процеси. У 2019 року стандарти для початкового рівня розширили на всі класи [3].

Стандарти поділяються на зміст та практику. Потім ці стандарти спочатку описуються та конкретизуються для 5-7 класів, а потім для 8-10 класів.

В Німеччині існує широкий консенсус з боку науки, бізнесу та населення, що у загальноосвітніх школах терміново потрібна модернізація інформатики. В представницьких опитуваннях, згідно з якими 69% людей у Німеччині нещодавно пропагувати інформатику як обов'язковий предмет з 5 класу [5].

Ми виконали моніторинг з інформатики, який заснований на огляді Річарда Шварца (Університет Ростока), для вивчення стану викладання інформатики в Німеччині та надає детальне уявлення про ситуацію в окремих федеральних землях.

Тільки у федеральних землях Мекленбург-Передня Померанія, Саксонія, Баден-Вюртемберг, Баварія та Північний Рейн-Вестфалія інформатика пропонується в обов'язковому порядку та в обсязі однієї години на тиждень.

З 2019 року Мекленбург-Передня Померанія є єдиною федеральний штат, в якому обов'язкове навчання інформатики є обов'язкові уроки інформатики для всіх учнів 5-10 класи.

Саксонія була першою федеральною землею, яка у 1992 році запровадила обов'язковий предмет інформатики, а з 2017 року він став обов'язковим для всіх типів шкіл у 7-10 класах.

У Бремені та Гессені навчання інформатики у молодших класах середньої школи не передбачено.

У дев'яти землях інформатика пропонується лише у межах обов'язкових та факультативних предметів. У 13 землях інформатика пропонується на вступному етапі старшого ступеня середньої школи за обов'язковим вибором; обсяг варіюється від однієї години на тиждень до чотирьох годин на

тиждень. На кваліфікаційній фазі інформатика на базовому рівні може вивчатися як факультатив протягом двох або трьох годин на тиждень у всіх землях.

Нижня Саксонія, Шлезвіг-Гольштейн та Тюрінгія хочуть запровадити обов'язковий предмет інформатики найближчими роками. Саарланд уже представив керівні принципи для впровадження у 2023-2024 навчальному році.

Незважаючи на жваву дискусію про оцифрування у суспільстві, не вистачає ширшого розуміння та прийняття відповідальними органами, особливо у сфері освіти, а також узгодженої концепції, що підходить для шкільної практики у відповідній федеральній землі. Gesellschaft für Informatik зі своїми освітніми стандартами вже пропонує науково обґрунтовану та перевірену основу, яку можна використати.

У рекомендаціях Німецької наукової ради, у федеральних освітніх пакетах (DigitalPakt Schule), а також регулярно в опитуваннях населення, згідно з якими 82% опитаних позитивно ставляться до цифрової трансформації у шкільній системі. [1]

Отже, хоча останніми роками в Німеччині ведеться багато дискусій про цифрові компетентності та медіа важливість обов'язкового навчання інформатиці для всіх школярів, вочевидь, не визнається повсюдно.

Список використаних джерел

1. Informatikunterricht in Deutschland. URL : <https://informatik-monitor.de> (дата звернення: 08.05. 2022).
2. Grundsätze und Standards für die Informatik in der Schule. с. 12. URL : https://informatikstandards.de/fileadmin/GI/Projekte/Informatikstandards/Dokumente/bildungsstandards_2008.pdf (дата звернення: 13.05. 2022).
3. Bildungsstandards Informatik SI und SII. URL : <https://informatikstandards.de>. https://informatikstandards.de/fileadmin/GI/Projekte/Informatikstandards/Dokumente/Bildungsstandards_SII.pdf (дата звернення: 10.05. 2022).
4. Informatikunterricht in Deutschland – Sekundarstufe I/Erstausgabe. 2021. с. 3. URL : <https://informatik-monitor.de/> або <https://bit.ly/3xYdxQp> (дата звернення: 15.05. 2022).
5. Informatikunterricht in Deutschland – Sekundarstufe I/Aktualisierung. 2022. с. 7-8. URL : https://informatik-monitor.de/fileadmin/GI/Projekte/Informatik-Monitor/Informatik-Monitor_2022/GI_Informatik-Monitor_2022_FINAL.pdf (дата звернення: 12.05. 2022).

СТУДІЯ III

ПРИРОДОЦЕНТРИЗМ ЯК
НЕОБХІДНІСТЬ ЧАСУ

Бондар О. Б., к. с.-г. н.
Андріюк Б. І., здобувачка

ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Постановка проблеми. В умовах кризових явищ, особливо відчутним є погіршення екологічної ситуації в Україні. Так, неконтрольоване і нерациональне використання природних ресурсів супроводжує появу екологічних катастроф. Хімічне, фізичне, радіоактивне забруднення атмосфери, поверхневе і підземне забруднення ґрунти і води формує загрозливі умови для прожиття населення [2].

Тернопільщина належить до відносно благополучних в екологічному відношенні регіонів України. Серед найактуальніших проблем сьогодення в області є забруднення водних об'єктів стічними та забрудненими зливовими водами [1].

Метою дослідження було проаналізувати основні екологічні проблеми Тернопільської області.

Результати дослідження. Згідно екологічного паспорту Тернопільської області виділяють вісім основним екологічних проблем [3], а узагалі їхня кількість є значно більшою. Загалом виділяють такі види екологічних проблем:

1. Зберігання заборонених та непридатних до використання хімічних засобів захисту рослин.
2. Неefективна робота каналізаційних очисних споруд та їх відсутність у населених пунктах.
3. Боротьба з стихійними сміттєзвалищами.
4. Неefективне використання водних ресурсів.
5. Погіршення стану охорони лісів, у першу чергу тих, які є в користуванні колишніх колгоспів.
6. Неefективне використання мінерально-сировинного потенціалу.
7. Необхідно збільшити площу природно-заповідний фонду.
8. Проблема фінансування об'єктів природно-заповідний фонд області.

З метою збереження навколишнього природного середовища в Тернопільській області було прийнято Програма охорони навколишнього природного середовища у Тернопільській області на 2021–2027 роки [4, 5]. Метою цієї програми є поліпшення екологічного стану довкілля в області шляхом зменшення викидів забруднюючих речовин в

атмосферне повітря, викидів забруднених стічних вод у водойми та негативного впливу промислових і побутових відходів на довкілля; охорона, екологічно збалансоване використання і відтворення природних ресурсів шляхом здійснення комплексу науково обґрунтованих природоохоронних і ресурсозберігаючих заходів; забезпечення екологічної безпеки; запобігання і ліквідація негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище; збереження природних ресурсів, ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів; проведення просвітницької та наукової діяльності, залучення громадськості до природоохоронних дій через екологічне інформування й освіту населення, підвищення екологічної свідомості громадян.

Висновки. Екологічна ситуація в Тернопільській області є відносно благополучною в екологічному відношенні щодо регіонів України. Загалом виділено 8 екологічних проблем. Для покращення екологічної ситуації на Тернопільщині прийнято Програму охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області на 2021–2027 роки.

Список використаних джерел

1. Бай Ірина, Панчук Олександр, Сінгалевич Орест. *Екологічна ситуація в Тернопільській області*. URL : http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/123456789/8954/2/ProcNTShTB_2011v6_Bayr_I-Ecological_situation_in_Ternopil_19-35.pdf (дата звернення: 14.05.2022) (дата звернення: 10.05. 2022).

2. Екологічна ситуація в Україні: оцінка сучасного становища. *ECOBUSINESS* : URL : <https://ecolog-ua.com/news/ekologichna-sytuaciya-v-ukrayini-ocinka-suchasnogo-stanovishcha> (дата звернення: 16.05.2022).

3. Екологічний паспорт. Тернопільська область. *Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України* : URL:http://ecoternopil.gov.ua/images/Stan_dovkillya/Екопаспорт2020.pdf (дата звернення 14.05.2022).

4. *Перелік діючих обласних програм затверджених рішеннями Тернопільської обласної ради. Тернопільської обласної ради* : URL : <http://te-rada.org/?id=300> (дата звернення: 15.05.2022).

5. Програми охорони навколишнього природного середовища в Тернопільській області на 2021-2027 рік. *Управління екології та природних ресурсів Тернопільської*

обласної державної адміністрації :
URL : <http://ecoternopil.gov.ua/index.php/programa-onps>(дата
звернення: 15.05.2022).

Галаган О. К., к. б. н., доц.
Берлінець Д. С., здобувачка

ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН ДОШКИ PADLET В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Постановка проблеми. Ефективність дистанційного навчання визначається включенням до нього педагогічним змістом. В умовах дистанційного навчання на уроках біології основною метою навчального процесу є формування інтелекту, творчого мислення, наукового бачення та активності учнів із цілеспрямованим систематичним використанням спеціальних педагогічних методів, розвиток навичок самоосвіти.

Мета дослідження: визначення та дослідження дидактичних можливостей використання онлайн-дошки Padlet під час проведення уроків біології і екології за умов дистанційного навчання.

Результати дослідження. Сучасне освітнє середовище формується на основі віртуальної культури, дистанційної комунікації та нових вимог, які пред'являються батьками та учнями до освітніх послуг [1].

Padlet є аналогом коркової або магнітної дошки, до якої можуть бути прикріплені записки, фотографії, малюнки, тільки існуючої онлайн. На ній можуть розміщуватись нотатки, тексти, різноманітні зображення, фотографії, відеофайли (у тому числі з веб-камери будь-якого мобільного пристрою) та посилання на зовнішні ресурси.

Для роботи необхідний доступ до інтернету та браузера, а для того, щоб створити свою дошку необхідна реєстрація на сайті <https://uk.padlet.com>.

У міру готовності дошки, нею можна поділитися в соціальних мережах, вбудувати її в сайт, експортувати в різних форматах, роздрукувати, і навіть створити QR-код.

На уроках біології і екології віртуальну дошку доцільно використовувати:

– для роботи із певним класом (див. рис. 1);

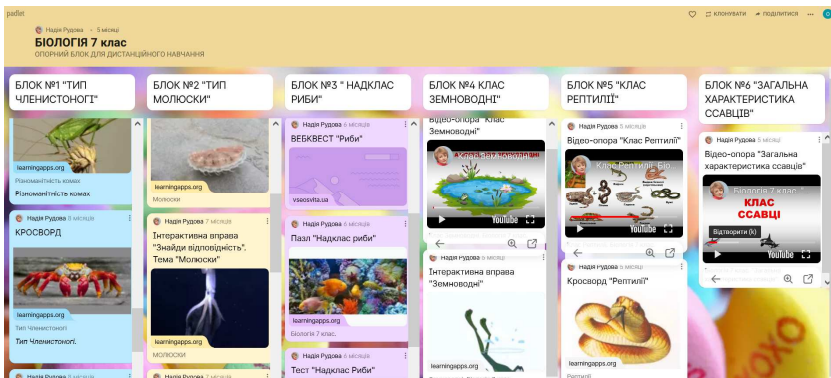

Рис. 1 Дошка Padlet для учнів 7 класу вчителя біології Надії Рудової [2]

- для створення галереї (фотографій і малюнків рослин і тварин, QR-кодів, сайтів);
- для складання віртуальної папки для певних розділів або тем, де можна зберігати різноманітні файли: документи, презентації, лінки (див. рис. 2);

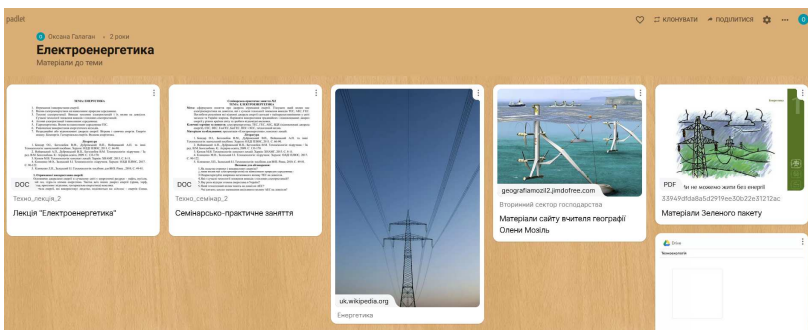

Рис. 2 Дошка Padlet для студентів викладача біології і екології Оксани Галаган [3]

- для спільного збору матеріалів, виконання проєктів;
- для розміщення важливої інформації, як дошки оголошень або відгуків;
- для проведення консультацій із школярами;

– для планування позакласних заходів тощо.

Висновки. Онлайн-дошка Padlet викликає інтерес у школярів через візуалізацію важливої інформації. Ця дошка популярна в освіті завдяки різноманітним можливостям і простоті її використання для учнів та вчителів, а також наявності україномовної версії та зручності використання під час дистанційного навчання.

Віртуальна дошка є прекрасним доповненням освітнього процесу, що дозволяє розширити можливості звичайної дошки за рахунок якісних малюнків, графіків та інших інструментів пропонує сервісів, дозволяє зробити заняття більш наочним та інтерактивним.

Важливо усвідомлювати, що доцільність та ефективність використання онлайн-дошки залежить насамперед не від широти спектра наявних в інтерактивному комплексі потенційних можливостей, а від майстерності та креативності педагога.

Список використаних джерел

1. Назарова Т. С., Полат Є. С. Засоби навчання : технологія створення та використання. Маріуполь : Вид-во УРА, 2018. 204 с.

2. Електронна дошка для учнів 7 класу вчителя біології Надії Рудової. URL : <https://padlet.com/nadinru1963/xd63i7gifqm1b5c6> (дата звернення: 10.05. 2022).

3. Електронна дошка для студентів викладача біології і екології Оксани Галаган. URL : <https://uk.padlet.com/bukowskaok/rxf312wrvzs0yy0> (дата звернення: 15.05. 2022).

Саланда І. П., к. тех. н., доц.
Цісарук В. Ю., к. пед. н., доц.
Цісарук І. В., к. пед. н.

ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ STEM-ОСВІТИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НУШ ВІДПОВІДНО ДО КОНЦЕПЦІЙ

Сьогодення об'єктивно вимагає переведення освітнього процесу на новий технологічний рівень, активізацію пошуку

перспективних інноваційних й педагогічних технологій, спрямованих на доступність якісної освіти та розвиток і саморозвиток особистості.

У цьому контексті STEM-освіта є педагогічною інновацією початку XXI століття. В наш час ідеї STEM-підходу в навчанні підтримано багатьма освітніми системами в усьому світі. Розвинені країни, як от Сінгапур, США, Ізраїль та Австралія, готують школярів за напрямками STEM-освіти вже десятки років. В Україні STEM-освіта почала офіційно запроваджуватися з 2015 року [1].

Акронім STEM (S-science, T-technology – E-engineering – M-mathematics) вживається для позначення популярного напрямку в освіті, що охоплює природничі науки (Science), технології (Technology), технічну творчість (Engineering) та математику (Mathematics). Його використання посилює в навчальних програмах природничо-науковий компонент та інноваційні технології, причому навіть при вивченні творчих, мистецьких дисциплін. Зокрема, в європейських країнах засобами STEM навчають і музикантів, і художників, і філологів. А все тому, що дедалі більш потрібними на ринку праці є фахівці, що знаються на технологіях. Бачимо, як уже сьогодні музиканти створюють хіти за допомогою спеціального програмного забезпечення, а лінгвісти – досліджують мову завдяки штучному інтелекту та великим даним.

Виклад основного матеріалу. Нормативно-правове забезпечення STEM-освіти у закладах загальної середньої та позашкільної освіти здійснюється відповідно до:

–концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р [2];

–концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти), затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 960-р) [3].

Остання концепція спрямована на модернізацію STEM-освіти, її широкомасштабне впровадження на всіх складниках та рівнях освіти, встановлення партнерства з роботодавцями і науковими установами та їхнє залучення до розвитку природничо-математичної освіти.

STEM-освіта є невіддільною частиною концепції Нової української школи (НУШ), адже націлена не лише на здобуття знань, а й на одержання компетенцій. Згідно з Концепцією

STEM, навчальні методика та навчальні програми STEM-освіти будуть спрямовані на формування компетентностей, актуальних на ринку праці. Зокрема, це критичне, інженерне і алгоритмічне мислення, навички оброблення інформації й аналізу даних, цифрова грамотність, креативні якості та інноваційність, навички комунікації [3].

В умовах реалізації концепції «Нова українська школа», перезавантаження змісту освіти відбувається пошук ефективних рішень щодо подолання ізольованого викладання навчальних предметів й створення принципово нових навчальних програм, де освітній процес орієнтований на діяльнісний, практикоорієнтовний, інтегрований підходи.

Для України є пріоритетним розвиток STEM-освіти, яка підтримується та здійснюється через усі види освіти: формальну, неформальну, інформальну – на базі онлайн-платформ, медіапродуктів, STEM-центрів/лабораторій, зокрема віртуальних.

Основною рушійною силою запровадження інновацій НУШ і STEM є педагогічні працівники, тому важливою складовою реформи є підготовка учителів нової генерації, сприяння їх особистісному та професійному зростанню. Для того, щоб навчати по-новому, вчитель має отримати: академічну свободу; право на вільний вибір форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі; можливість розроблення та впровадження авторських, модельних навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, насамперед методик компетентнісного навчання [4].

Обрати дистанційні курси підвищення кваліфікації, які відповідають усім новим правилам, можна на освітніх ресурсах «Educational Era», «Prometheus»; ГО «ЕдКемп Україна», ГО «Смарт Освіта», «Освіторія», «На урок», «Всеосвіта», «Якість освіти», НЦ «STEAM train» та інші.

Важливу роль у впровадженні STEM-освіти в НУШ відіграє також обладнання, яке використовується в освітньому процесі. Це здійснюється шляхом створення майданчиків для дослідження/спостережень на повітряній, технічних лабораторій, класів/центрів з робототехніки, IT-лабораторій, оснащених лабораторій зі STEM-предметів, STEM-центрів.

Висновки. Провідним принципом STEM-освіти є інтеграція. Її використання при вивченні освітніх компонент згідно концепції НУШ та STEM, дозволяє здійснювати модернізацію методологічних засад, змісту, обсягу навчального матеріалу,

технологізацію процесу навчання та формування загальних і спеціальних компетентностей якісно нового рівня. Це також сприяє більш якій підготовці учнів до успішного працевлаштування та подальшого навчання і розвитку, які в свою чергу вимагають різних і більш технічно складних навичок, зокрема із застосуванням математичних знань і наукових понять.

Список використаних джерел

1. Букі – спільнота професійних викладачів, вчителів і репетиторів в Україні. URL : <https://buki.com.ua/news/stem-osvita/> (дата звернення 10.05.2022).

2. Головна сторінка розділу "Законодавство України". URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text> (дата звернення 13.05.2022)

3. Міністерство освіти і науки України. URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/uryad-uhvaliv-koncepciyu-rozvitku-stem-osviti-do-2027-roku> (дата звернення 13.05.2022)

4. Інститут модернізації змісту освіти. URL : <https://imzo.gov.ua/2021/08/16/lyst-imzo-vid-11-08-2021-22-1-10-1775-metodychni-rekomendatsii-shchodo-rozvytku-stem-osvity-v-zakladakh-zahal-noi-seredn-oi-ta-pozashkil-noi-osvity-u-2021-2022-navchal-nomu-rotsi/> (дата звернення 29.04.2022)

Тригуба О. В., к. с.-г. н., доц.
Мацідін В., здобувачка

ЕКОЛОГО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПРИРОДООХОРОННИХ УСТАНОВАХ КРЕМЕНЕЧЧИНИ

Постановка проблеми. Сьогодні екологічна освіта в регіоні розглядається як один із потужних інструментів, здатних змінити ставлення людини та суспільства в цілому до навколишнього середовища: від деструктивного, споживчого до турботливого, бережливого та відновлювального. Важливою первинною ланкою в системі екологічної освіти є навчальні заклади та природоохоронні установи «Кременецький ботанічний сад» і національний природний парк «Кременецькі гори».

Мета дослідження: Ознайомитися із еколого-просвітницькою діяльністю природоохоронних установ Кременеччини.

Результати дослідження. Раніше екологічна освіта не мала великого значення, але зараз це вже новий напрямок у більшості шкіл. На сьогоднішній день екологічна ситуація знаходиться під загрозою, що зробило її головним пріоритетом у галузі освіти. Все більше і більше викладачів та освітан, як правило, екологізують навчальні предмети. Допомагають здійснювати еколого-просвітницьку діяльність серед дітей і дорослих, в першу чергу, природоохоронні організації.

Кременецький Ботанічний сад – це один з найбільших і найстаріших ботанічних садів України, який знайомить нас з неймовірною різноманітністю рослин. Колекційний фонд налічує понад 2000 рослин, підвидів і сортів з природних рослин, ягідних і плодових культур, лікарських рослин, кормів, прянощів, квітково-декоративних рослин. Щороку тут вивчають можливість інтродукції десятків нових видів рослин з усього світу [2].

Ботанічний сад займається збереженням та поповненням колекцій генофонду живих рослин у штучних умовах, особливо рідкісних та зникаючих видів, проведенням досліджень щодо інтродукції та одомашнення, розмноження та ефективного використання видів рослин місцевої та світової флори;

Також проводиться виховна і навчальна робота в галузі ботаніки, екології, охорони природи, рослинництва, розробка теоретичних і практичних основ декоративного садівництва, ландшафтної архітектури та створення художніх об'єктів у садах і парках.

Вже понад 200 років Ботанічний сад є незалежним дослідницьким центром, який займається інтродукцією та адаптацією чужорідних рослин до нових місць існування. Ботанічний сад Кременця провів глибокі дослідження в галузі ботанічних наук, завдяки чому він у минулому був визнаний одним із найкращих садів у Європі. Сьогодні відділ лікарських та пряно-смакових культур займається не лише науковою діяльністю. Тут також виготовляють чаї з ароматних натуральних трав, з екологічно чистої лікарської сировини [4].

Національний природний парк «Кременецькі гори» розташований на території Кременецького району Тернопільської області. З метою організації еколого-просвітницької роботи, експозиції природно-ландшафтних та історико-культурних цінностей облаштовано 7 еколого-

туристичних маршрутів, біля офісу управління парку для проведення еколого-просвітницьких екскурсій.[5] Є 4 веломаршрути загальною протяжністю понад 200 кілометрів. У парку є санна траса довжиною 1040 метрів і стартовий майданчик для пароплавна на вершині Соколиної гори. У рамках цієї співпраці було відкрито еколого-туристичний маршрут «Стежками древнього Кременця», що включає два історичні об'єкти – козацьке та єврейське кладовища і природну пам'ятку – «Корито» та «Каменоломні» [3]. Парк включено до «Освітнього простору Кременеччини» для навчання дорослих у сферах екології, охорони природи та історій місцевості. Проводяться тренінги з екологічної грамотності, працюють майстер-класи з природних матеріалів, люди охоче беруть участь в екологічних наукових пікніках.

Висновки. Взаємовідносини сучасного суспільства і природи є актуальною проблемою сьогодення, однією з таких є проблема виховання підрастаючого покоління вміння жити в гармонії з природою, раціонально використовувати та відтворювати природні багатства, бути морально готовими до захисту природи. Для цього необхідно змінити позицію екологічної освіти, щоб дати людям можливість заздалегідь підготуватися до переходу до стратегій сталого розвитку. Екологічна освіта має пріоритет у загальноосвітньому, особливо в навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи та ВНЗ у співпраці із природоохоронними установами забезпечити розвиток, формування екологічних компетенцій дітей та дорослих шляхом відповідного оновлення всіх складових шкільного процесу, має бути тривалим міждисциплінарним процесом [1].

Список використаних джерел

1. Авраменко Н. Л. Формування екологічного світогляду випускників у вищій школі. Проблеми гуманізації навчання та виховання у вищому закладі освіти : IX Ірпінські міжнар. наук.-пед. читання : [зб. ст. за мат. наук.-прак. конф. в 2 ч.], 26–27 трав. 2011 р. Ірпінь: Національний університет ДПС України, 2011. Ч. 2. С. 167–178.

2. Кременецький Ботанічний сад. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8

96%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%81%D0%B0%D0%B4 (дата звернення: 10.05. 2022).

3. Кременецькі гори (національний парк). URL: [https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B8_\(%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA\)](https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B5%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D1%96_%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%B8_(%D0%BD%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B0%D1%80%D0%BA)) (дата звернення: 10.05. 2022).

4. На базі Кременецького ботанічного саду пройшли навчальну практику студенти Києво-Могилянської академії. Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України : URL:<https://mepr.gov.ua/news/32579.html> (дата звернення: 11.05. 2022).

5. Національний природний парк «КРЕМЕНЕЦЬКІ ГОРИ». Карпати інфо: URL : <https://www.karpaty.info/ua/uk/te/kr/kremenets/sights/mountain/> (дата звернення: 11.05. 2022).

Гурська О. В., к. б. н.
Копитчак І. І., здобувачка

ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ В УЧНІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ БІОЛОГІЇ З ЕКОЛОГІЧНИМ ЗМІСТОМ

Розбудова української системи освіти на засадах демократизації, гуманізації, цінності особистісного розвитку людини зумовлює особливу актуальність проблеми методики розвитку пізнавальних інтересів учнів [5]. Методика і практика сучасного навчання почали більше звертатися до особи учня. Теорія навчання і освіти стала більш глибоко розробляти питання про те, як готувати людину, як формувати у ній суспільну особу творця, будівника нового суспільства [7].

Пізнавальний інтерес – це особлива вибіркова спрямованість особи на пізнання і вибіркового характеру, виражений в тій або іншій наочній області знань [2]. В умовах навчання пізнавальний інтерес виражений налаштуванням школяра до навчання; до педагогічного пізнання діяльності в

області одного або ряду учбових предметів. Як відомо, стійкий пізнавальний інтерес формується при поєднанні емоційного і раціонального у навчанні [6].

Формування і розвиток пізнавальних інтересів – це частина широкої проблеми виховання всесторонньо розвинутої особи. Сьогодні навчання і виховання ґрунтується на активній позиції учнів, їхній пізнавальній самостійності. Актуальним сьогодні є впровадження у навчальний процес таких засобів активізації, як системи пізнавальних і творчих завдань, застосування різних прийомів співробітництва і навчального діалогу, групової та індивідуальної роботи, що сприяє зміцненню інтересів дітей [3].

Мета дослідження: встановити рівень розвитку пізнавального інтересу учнів з біології та визначити шляхи оптимізації обраного показника ефективності освітньої діяльності при вивченні навчального матеріалу екологічного змісту.

Актуальність дослідження. Не вивчивши природи інтересу, неможливо розглядати процес розвитку і взаємовідношення особи і суспільства, спільність соціальних груп. Інтерес – не продукт волі і свідомості, він обумовлений суспільними взаємостосунками [6]. Цей прояв внутрішнього ества суб'єкта і віддзеркалення об'єктивного світу. Ця особова якість людини, породжена суспільством. Таким чином, інтерес, будучи властивістю особи, є стимулом діяльності людини.

Формування пізнавального інтересу обумовлено змістом біологічної освіти, в якій мета навчання учнів направлена на формування екологічної культури особи; формування пізнавального інтересу здійснюється цілеспрямованою організацією учбової діяльності школярів в процесі постановки і рішення творчих і проблемних задач; шляхом створення певних педагогічних умов, що включають цілісний, діяльний підходи; теоретичні підходи визначення критерій пізнавального інтересу і умови визначення їх рівня [4]. Завдання вчителя полягає в активному впливі на учня так, щоб він був налаштований не на активне «приймання» знань, а на їх активне засвоєння. Засобом здатним активізувати діяльність школяра є спонукати інтересу [1].

Результати дослідження. Експериментальне дослідження рівня розвитку пізнавального інтересу учнів під час вивчення біології було проведено на базі Кременецької загальноосвітньої школи I-III ступенів №2. У дослідженні брали участь 25 школярів 7-го класу. Опитування включало 7 питань, проводилося у

письмовій формі. Результати дослідження були статистично опрацьовані та проаналізовані.

При аналізі відповідей на питання «Чи подобається тобі вивчати біологію?» 68% учнів відповіли «ні», а 32% - «інколи». Цей рівень пізнавального інтересу є дещо вищим за середній. На питання «Чи подобається тобі виконувати домашні завдання з біології?» 28% учнів відповіли «так», а 72% – «інколи», що свідчить про низький рівень зацікавлення у змісті домашнього завдання або певній його складності.

Аналіз результатів відповідей на питання «Чи багато ти читаєш додаткової літератури?» засвідчив низький рівень пошукової активності школярів, тому що 64% опитаних читають додаткові джерела інколи; 36% – читають дуже мало.

На питання «Що ти робиш, якщо у тебе виникли питання під час вивчення нової теми?». 54% опитаних відповіли, що завжди знаходять відповідь; 46% – лише інколи. Отримані результати підтверджують наявність, здебільшого, стійкого пізнавального інтересу в учасників освітнього процесу.

Аналіз результатів відповідей на питання «Що ти робиш, якщо дізнаєшся щось нове та цікаве на уроці з біології?» показав, що 44% учнів намагаюся поділитися з батьками, друзями; у 56% це бажання є не стійким.

На питання «Що найбільше тебе цікавить у біології?» учні давали власні відповіді, зокрема: «вивчати тварин», «люблю дізнаватися інформацію про нові рослини», «подобається вивчати навколишнє середовище».

Питання «Які твої побажання щодо уроків біології?» теж було відкритим. Серед відповідей учнів переважали такі: «хочу більше бути на повітрі», «потрібно більше відео-матеріалу», «хотілося б більше практичних завдань».

Таким чином, учні загалом проявляють високий інтерес до вивчення біології, проте у третини школярів він є нестійким та не поширюється поза межами освітнього процесу.

Нами було розроблено та реалізовано певні форми навчальної діяльності, що спрямовані на розвиток пізнавального інтересу учнів під час проведення уроків з біології екологічного змісту. Зокрема: «брейн-ринг», вікторина, евристична бесіда. Використані форми навчальної діяльності значно підвищили активність та ініціативність учнів, сприяли розвитку стійкого інтересу до вивчення навчального матеріалу.

На завершальному етапі дослідження було проведено повторне опитування. На основі аналізу відповідей учнів було

встановлено, що рівень інтересу до навчального предмету зріс на 16%, а до виконання домашніх завдань – на 12%. При аналізі інтересу до додаткової літератури біологічної тематики змін не було виявлено. Ми встановили, що учні активніше обговорюють навчальний матеріал у колі друзів та рідних, більш детально описують свої інтереси у вивченні біології (вказують конкретні теми та напрями біології), задоволені активним використанням у навчальному процесі презентаційного та відеоматеріалів.

Таким чином, уроки біології екологічного змісту мають широкий спектр можливостей для активізації розвитку пізнавального інтересу учнів, що і було доведено на практиці.

Висновки. Здійснюючи практичне формування пізнавальних інтересів школярів під час вивчення біології, потрібно використовувати методи навчальної діяльності, зокрема евристичну бесіду, «брейн-ринг», вікторину, що дозволяє зацікавити учнів новим навчальним матеріалом та сформуванню стійку систему знань, вмінь та навичок школярів, необхідних для розвитку активної, творчої особистості.

Список використаних джерел

1. Артемова Л. Щоб дитина хотіла і вміла вчитися. Дошкільне виховання. 2000. №5. С. 6-7.
2. Бочковський В. Розвиток пізнавальних процесів. Початкова школа, 2005р. №12. С. 23-24 с.
3. Головань Т. Пізнавальний інтерес, як чинник підвищення ефективності процесу навчання. Рідна школа, 2004. №6. С. 15-18.
4. Готра Н. Розвиток пізнавальної активності учнів. Рідна школа, 2008. №4. С. 45-46.
6. Енциклопедія освіти. Акад. пед. наук України. За ред. В.Г. Кремень. Київ : Юрінком Інтер, 2008. С. 742.
7. Задорожний К. М. Розвиток інтелекту та пізнавальної діяльності учнів на уроках біології. Харків : Вид. група «Основа», 2009. С. 23-27.

Швець О. В., к. пед. н.,
доц. каф.

Маджара А. А., здобувачка

СОРТЕРИ ЯК ЗАСІБ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДОВКІЛЛЯМ

Постановка проблеми. В умовах сьогодення важливості набуває включення дитини у таке розвивальне середовище, яке стимулювало б її всебічне зростання. Забезпечити такі умови дають змогу інноваційні види іграшок, які поряд з традиційними, сприяють зростанню дитини, опануванню нею навколишнього світу та взаємин у ньому, сприяють розумінню сутності багатьох речей та явищ в навколишньому світі. Інноваційна іграшка сортер – це засіб залучення дитини до глибокого пізнання навколишньої дійсності, адже гра виступає діяльністю, яка спрямована на орієнтування в предметній і соціальній дійсності, у якій дитина відображає враження від їхнього пізнання.

Ознайомлення дітей дошкільного віку з довкіллям – основа для розвитку рідного мовлення, національної свідомості. Від того як дорослий організує використання сортерів в цій діяльності дитини, залежить успішність формування особистості дитини та успіх ознайомлення з навколишнім у закладі дошкільної освіти.

Мета дослідження: розкрити особливості використання сортерів як засобу ознайомлення дітей дошкільного віку із довкіллям.

Результати дослідження. Ознайомлення з навколишнім середовищем є дієвим засобом впливу на емоційну сферу дитини дошкільного віку. Ввести дитину в багатий світ художніх образів, що відображають явища природи, життя і взаємини людей, розвивати емоційне ставлення до них, навчити розрізняти прекрасне, добре і жорстоке – важливі завдання дошкільної освіти.

Довкілля (навколишній світ) – це те, що оточує дитину, середовище, з яким кожна жива істота пов'язана обміном речовин, енергії, інформації, що постає перед дитиною як єдина неподільна цілісність, у якій все органічно пов'язане [1, с. 6]. Уведення дитини в довкілля забезпечує природовідповідність

розвитку дітей в процесі пізнання дійсності, наближує зміст освіти до природного, предметного і соціального середовища [1, с. 6]. Великої популярності серед іграшок, включених до розвивального середовища закладу дошкільної освіти набувають іграшки-сортери або сортери. У всіх вікових групах можна виділити сортери різного виду та призначення, які дають змогу вихователям реалізувати програмові завдання щодо ознайомлення з навколишнім у всіх вікових групах.

Сортер – це розвиваюча іграшка для дітей, головним завданням якої є сортування предметів за різними ознаками [2, с.1]. Сортер – закритий контейнер у формі куба або іншої фігури. В його стінках пророблені отвори різної величини і форми. Також в комплект входять фігурки, відповідні цим отворах за формою і розміром. Завданням для дитини є підбір фігурки під кожен отвір. Класичне завдання – підбираємо формочки і отвори. Сортер дає змогу бути використаним у різних видах дитячих ігор, оскільки його можна обрати для дітей різного віку, врахувавши при цьому навіть статеві відмінності та індивідуальні побажання дитини (сортер з шнурівками, сортер-машинка, сортер-будиночок, сортер-човен, сортер-магнітна лялька, логічний сортер, магнітний сортер та ін.).

У залежності від виду іграшки-сортера, діти мають здатність в силу вікового періоду відображати під час гри з такою іграшкою враження про навколишню дійсність, набувати уважності, кмітливості; стають винахідливими, креативними.

Ігри-сортери допомагають дітям уточнити, систематизувати, узагальнити знання про світ. Під час використання ігор-сортерів дорослий має змогу на перших етапах ознайомити дитину з іграшкою, розповісти, як нею можна гратися. Надалі ж робота з нею може бути основою для включення дитини в активну освітню ситуацію, цікаву гру, яка містить ігрове завдання, зміст, дії, правила. З кожною наступною віковою групою ігри можна урізноманітнювати новими іграми-сортерами і ускладнювати їх.

Робота з сортерами різниться в кожній віковій групі. Дуже гарне завдання буде тренуватися збирати їх різними руками по черзі. Справа в тому, що маленькі дітки збирають сортер двома руками, і таке завдання стане для них хорошою вправою на координацію рухів рук. Також можна запропонувати малюкові зібрати сортер двома руками разом, наприклад, зв'язаними руками – це буде вже зовсім інше завдання, яке теж чудово розвиває координацію в навколишньому просторі. Якщо запропонувати дитині уявну ситуацію, наприклад, що у нас в

руках не сортер і його треба «збирати», то межі з дірочками чарівним чином перетворюються в будиночки для звірят, гаражі для машинок, ямки на галявинці. Таким чином вихователь може стимулювати дошкільника до творчості, вчити фантазувати і перетворювати сортер в щось «нове» для гри. Такі сюжетні ігри можна поєднувати із завданнями на логіку: наприклад, мишка живе у круглому будиночку – завдання для дитини 1,5 років, зайченя живе у жовтому будиночку без кутів – таке формулювання підійде для 2-3 років та ускладнення ігор з сортерами можна продовжувати аж до старшої групи. Від вихователя залежить те, як діти вмітять користуватися сортерами в різних освітніх ситуаціях [2, с. 2].

Використовувати такі іграшки можна і вдома з дітьми. Наприклад, для дітей від 6 місяців: найменші разом з мамою можуть розглядати різнокольорові кубики з намистинками, спостерігати як мама вставляє блоки у отвори і допомагати їй впоратись із цим цікави завданням. Діти від року можуть знаходити відповідні блоки і розміщувати в певних отворах, порівнюючи кольору і форми.

Таким чином, особливості використання ігор-сортерів залежать від віку дітей, їх уподобань, виду сортеру, з яким плануємо роботу. Компетентність вихователя у роботі щодо використання сортерів для ознайомлення дітей з довкіллям – умова успішної діяльності та запорука всебічного зростання дитини дошкільного віку.

Список використаних джерел

1. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. К.: Видавничий Дім «Слово», 2008. 408 с.

2. Сортери. URL: eleka.rv.ua/chomu-dytynu-treba-vchyty-gratysya.htm (дата звернення: 11.02.2022)

Бочков С. В., здобувач

СИСТЕМА СТАНДАРТІВ У ГАЛУЗІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Постановка проблеми. Безконтрольне та безсистемне використання природних ресурсів, порушення та руйнування природоохоронних екосистем, техногенне забруднення навколишнього природного середовища, надмірне антропогенне навантаження призводять до того, що екологічні проблеми стали одними з найгостріших і найактуальніших у сучасності як на регіональному, державному так і світовому рівнях [1].

Надзвичайно важливу роль у сучасних умовах має застосування прогресивних засобів та методів щодо здійснення екологічного контролю за станом навколишнього середовища а також вирішені проблем охорони довкілля. Проведення екологічного контролю вимагає високого рівня знань та володіння різноплановими методиками аналізу для підготовки і проведення досліджень, правильного відбору зразків для аналізу, статистичної обробки результатів, що наведені у стандартах і нормативних документах.

Екологічна стандартизація та нормування природокористування та охорони навколишнього середовища становлять невід'ємну частину діяльності людства і впливають майже на всі аспекти нашого життя. Ось такі слова, як «стандарт», «якість», «міра» мають не однакові значення для різних людей, у різних контекстах. Тому важливо, щоб такі терміни розуміли відповідним чином [3].

Стандарти дають короткий узгоджений виклад інформації щодо сучасної технічної практики та служать засобом передачі технологічної інформації, характеризують технологію чіткою, стислою мовою і відображають погляди експертів з усього світу. Екологічна стандартизація і нормування становлять невід'ємну частину всієї діяльності людства і більшість вважає, що вони впливають майже на всі аспекти нашого життя.

Мета дослідження: дослідити системи стандартів та проблеми комплексного, правового регулювання у галузі природокористування та охорони навколишнього середовища.

Результати дослідження. Атмосферне повітря є одним із основних життєво важливих, необхідних елементів навколишнього середовища. Його умовно можна вважати невичерпним природним ресурсом. Під впливом антропогенної, техногенної діяльності фізичні властивості та хімічний склад повітря дедалі погіршується. На планеті Земля вже не залишилося місць, де б повітря зберегло свою початкову чистоту та якість. А у великих містах та деяких промислових зонах стан атмосфери загрозливий для живих організмів [2].

Якість атмосфери регламентується стандартами, у яких розглядаються показники якості атмосферного повітря та правила контролю якості повітря населених пунктів. Аналізуючи літературу, стандарти та документи бачимо, що система стандартів з якості атмосферного повітря може бути державна, міжнародна та європейська.

Державні стандарти у галузі охорони атмосферного повітря визначають поняття і терміни та є обов'язковими для виконання. Регламентують режим використання і охорону атмосферного повітря, вимоги до запобігання небезпечного впливу на атмосферне повітря, методи моніторингу за станом атмосферного повітря. Відповідно до цього встановлюють вимоги щодо охорони та використання атмосферного повітря.

Стандарти в галузі охорони атмосферного повітря розробляються та вводяться у дію Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством охорони навколишнього природного середовища України. Система стандартів розглядається відповідно із УКНД та каталогами нормативних документів, у яких усі стандарти розподілені на групи та підгрупи.

Завдання стандартизації у галузі охорони атмосферного повітря заключається у встановленні комплексу обов'язкових правил, норм, вимог щодо охорони атмосферного повітря від різних видів та типів забруднення, шкідливого впливу фізичних та біологічних факторів з метою забезпечення екологічної безпеки.

Стандарти з охорони атмосферного повітря поділяються на організаційні; термінологічні і стандарти з визначення якості повітря, стандарти щодо джерел забруднення повітря. На

основі цих стандартів розробляються нормативи у галузі охорони атмосферного повітря [4].

Щодо стандартизації у галузі використання та охорони вод можна сказати, що вода це безцінний дар природи, без нього неможливо проіснувати жодним живим організмам на Землі. На сьогодні вода є необхідною для існування людини. Вода – це життя, а неякісна вода – є загрозою для усього живого. Тому науково обґрунтоване використання води, особливості щодо її охорона, покращення її якості потребують постійного контролю.

Згідно із водним кодексом України, оцінення якості води відбувається на основі нормативів водокористування та водних об'єктів. Чинні нормативи оцінювати якість води, яку використовують різні види діяльності. У кодексі зазначається, що забезпечення достатньої кількості та якості води є однією із найбільш важливих проблем та має глобальне значення [5].

Якість регламентується стандартами, у яких розглядаються основні терміни, правила контролю і визначення якості води водойм та водотоків, правил їх вибору, оцінки якості джерел.

Щодо стандартизації якості ґрунтів, можна сказати, що ґрунт – це самостійне природно-історичне та органо-мінеральне тіло, яке утворилося на поверхні земної кори у результаті тривалої взаємодії абіотичних біотичних і антропогенних факторів. Охорона та раціональне використання ґрунтів регламентується системою стандартів.

Система стандартів ґрунтового середовища розглядається згідно із УКНД та каталогами нормативних документів, у яких всі стандарти поділені на групи та підгрупи за так званою ієрархічною тривірневою особливістю. Ця система стандартів розглядає якість ґрунту; хімічні характеристики ґрунтів; фізичні, біологічні, гідрологічні властивості ґрунтів; терміни і визначення основних характеристик та показників; розроблює настанови, правила, вимоги щодо якості ґрунту

Висновки. Отже, ми з'ясували, що стандарти – це технічне законодавство, яке представлене у ряді нормативних документах, які регламентують процеси, засоби, методи, види продукції. Екологічна стандартизація – це розробка та встановлення комплексу обов'язкових до виконання правил, вимог, норм, нормативів у галузі природокористування та охорони навколишнього середовища від різних різновидів забруднення.

Розглянувши класифікація, з'ясували, що міжнародні стандарти навколишнього середовища полягають в оцінюванні

й поліпшенні екологічних характеристик та створенні умов для надання населенню достовірної екологічної інформації.

Стандартизація та нормування в галузі охорони атмосферного повітря, водного та ґрунтового середовища складають основу для розробки, здійснення відповідних правоохоронних заходів. З'ясували, що якість геологічних середовищ регламентується стандартами, у яких розглядаються їх показники якості та правила контролю якості у населених пунктах.

Список використаних джерел

1. Основні напрями державної політики України у галузі охорони довкілля, використання природних ресурсів та забезпечення екологічної безпеки. Відомості Верховної Ради України. 1998 р. № 38-39.

2. Лозанський В. Р Екологічне управління в розвинутих країнах світу в порівнянні з Україною. Харків., 2000. 68 с.

3. Тарасова В.В., Малиновський А.С., Рибак М.Ф. Екологічна стандартизація і нормування антропогенного навантаження на природне середовище. Навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2007. 276 с.

4. ДСТУ ISO 4226:2004. Якість повітря. Загальні положення. Одиниці вимірювання.

5. Система стандартів «Гідросфера. Використання і охорона вод». URL:http://online.budstandart.com/ru/catalog/doc?page?id_doc=74302 (дата звернення: 11.05. 2022).

Мазур А. А., здобувачка

ВИКОРИСТАННЯ КРЕАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ

Постановка проблеми. Сучасна система шкільної освіти передбачає виникнення нових підходів до методики організації та проведення уроків. Активна модель навчання полягає у застосуванні методів, які стимулюють пізнавальну активність і самостійність учнів. Зокрема актуальною проблемою вважається використання креативних технологій навчання, які

сприяють формуванню здоров'язбережувальної компетентності школярів у закладах загальної середньої освіти.

Мета дослідження: проаналізувати методику використання креативних технологій навчання, які сприяють формуванню здоров'язбережувальної компетентності школярів, високого рівня активності й емоційного збагачення у навчально-пізнавальній діяльності.

Результати дослідження. На основі аналізу методики використання креативних технологій, які сприяють формуванню здоров'язбережувальної компетентності школярів на уроках біології та основ здоров'я, було доведено їх ефективність у розвитку творчих здібностей, креативного мислення. Застосування креативних технологій дає змогу збільшити ефективність уроків біології та основ здоров'я, сформувати відповідні умови для розвитку творчого мислення. Впровадження креативних технологій дає змогу долати школярам низку труднощів в освітньому процесі.

У 60-х роки ХХ століття після публікації робіт американського психолога Дж. Гілфорда на заході набув поширення термін «креативність». Вчений стверджував, що креативне мислення може розвинути кожна людина.

За допомогою креативності окреслюють готовність індивіда до змін, творчого вирішення поставлених проблем у найрізноманітніших ситуаціях. Вчені вважають, що креативність людини спрямована на творчість, самореалізацію та моральну готовність до будь-яких труднощів.

Використання креативних технологій з метою формування здоров'язбережувальної компетентності у школярів передбачає відмову від готових знань. За допомогою креативних технологій учні отримують потужні і всебічні знання, формують вміння застосовувати їх у майбутньому. Навчальний процес із застосуванням креативності сприяє розвитку критичного мислення, інтелектуальних та творчих здібностей. На уроках біології та основ здоров'я учителіві потрібно розробляти ефективні креативні методи і засоби навчання для підвищення здібностей в учнів, тому що для сталого розвитку творчого процесу потрібним є присутність творчого середовища.

Удосконалення процесу навчання передбачає застосування нових підходів до методики організації та проведення уроків біології та основ здоров'я. Вчитель має змогу формувати креативність в учнів під час уроків, що сприяє їх успішності у майбутньому.

Головною умовою креативного навчання є ініціатива школярів, адже вони виступають суб'єктом освітнього процесу. Учитель сприяє розвитку творчих здібностей учнів. Особливістю є те, що під час уроків біології та основ здоров'я, використання креативних технологій побудовано так, що вчитель та учень є партнерами, які співпрацюють. Справжній педагог прагне до того, щоб учень не лише закарбував матеріал, але й активно працював, запитував, аналізував, дискутував, доводив, приймав рішення [2].

Якісні знання можна отримати, якщо збільшити мотивацію. Потрібно підтримувати цікавість школярів використовуючи креативні методи навчання. Креативні технології сприяють підвищенню уваги учнів до навчального предмета, що спостерігається у дітей від початку уроку і до його завершення. Зацікавленість залишається постійною та сталою протягом усього уроку.

Застосування креативних технологій на уроках біології та основ здоров'я доцільне лише у тому разі, якщо вони є методично виправданими. Під час освітнього процесу важливими є усі види та типи дидактичних форм і методів навчання. Але використання лише креативних методів і технологій навчання під час проведення уроків, не може бути самоціллю[1].

Для того, щоб під час освітнього процесу креативні технології дали позитивний результат слід дотримуватися правил:

- залучати учнів до активної навчальної діяльності за допомогою креативних технологій;
- застосовувати групову форму навчання;
- готувати учнів до самостійного вирішення проблем;
- застосовувати індивідуальний підхід до кожного учня, що сприяє збільшенню потенціалу учня та усього класу;
- сприяти активній праці учня.

Потрібно пам'ятати, що кожне заняття має відрізнятися одне від одного, кожний клас та учень є індивідуальним, тому проблеми під час навчання є різними. Навчальні методи та технології слід підбирати з урахування індивідуальних якостей класу та їх рівня знань, доцільно використовувати як творчі, так і традиційні технології [3].

Видатний педагог В. Сухомлинський вважав, що лише креативний вчитель здатний виявити в учнів бажання до отримання знань, тому педагогу слід розвивати свій творчий

потенціал, адже це є важливим показником його професійного досвіду.

Використання креативних технологій з метою формування здоров'язбережувальної компетенстності у школярів під час уроків біології та основ здоров'я сприяє застосуванню найрізноманітніших творчих методів. Основне ж завдання вчителя – допомогти розвинути та реалізувати творчий потенціал кожного учня.

Розвиток творчого потенціалу на уроках біології та основ здоров'я відбувається завдяки використанню вправи «Я – дослідник». Ця вправа може слугувати домашнім завданням до теми «Значення і будова шкіри та її профілактика» (8 клас). Учні складають розповідь, використовуючи слова «шкіра», «меланін», «похідні шкіри», «дерма», «акне», «альбінізм», «вітیلیго», «педикульоз», «короста». Це сприяє кращому засвоєнню даної теми, що в майбутньому допоможе вберегти свою шкіру від негативного впливу та захворювань.

У 60-х роках ХХ століття доктор Е. де Боне запропонував метод «Шести капелюхів», який ефективно застосовують сьогодні. Він полягає у тому, що учень або команда отримують капелюх певного кольору, з яким пов'язане завдання:

- білий (раціональний) капелюх: вивчають поставлені проблеми;
- червоний (емоційний) капелюх: вивчають почуття та емоції, які у них виникли;
- чорний (песимістичний) капелюх: аналізують труднощі, які у них виникли;
- жовтий (оптимістичний) капелюх: вивчають позитивні сторони поставленого завдання;
- зелений (творчий) капелюх: шукають цікаві ідеї та пропозиції;
- синій (філософський) капелюх: роздуми про наслідки.

Зокрема, під час вивчення основ здоров'я (6 клас), учитель ставить спільне для всіх запитання «Як зберегти своє здоров'я?». Школярі активно працюють над поставленим запитанням із використанням методу «Шести капелюхів».

Важливим також є метод «Якщо..., то...», оскільки він є ефективним під час генерування думки щодо біологічних об'єктів, процесів та явищ. Під час вивчення теми «Раціональне харчування – основа нормального обміну речовин» (10 клас) вчитель формулює речення та просить учнів хаотично або по черзі продовжити його, не повторюючись. Наприклад: «Якщо

людина не буде повноцінно харчуватися, то у неї виникнуть проблеми із шлунково-кишковим трактом».

На уроці біології під час вивчення теми «Вуглеводи та ліпіди» (8 клас) доцільно застосовувати метод «Це..., тому що...». Учні формулюють власні думки. Наприклад: «Вуглеводи виконують енергетичну функцію, тому що при окисненні у процесі клітинного дихання вивільняється енергія». Важливим є те, що школярі працюють індивідуально. Це сприяє продуктивному мисленню.

Під час проведення уроків біології та основ здоров'я доцільно застосовувати метод «Слухаємо – аналізуємо – записуємо», який полягає у тому, що вчитель зачитує важливу інформацію декілька раз, а учні записують ключові поняття. Цей метод спрямований на формування концентрації уваги на тексті, який діти чують, розуміння його та виконання додаткових завдань до нього.

Важливим є те, що педагог має приймати помилки школярів та спрямовувати учня, підштовхнути до мислення.

Цікавим у структурі креативних технологій є метод «Придумування», який полягає у створенні невідомого завдяки результатам певних розумових дій. Він реалізовується завдяки дотриманню таких прийомів:

- заміщення якості одного об'єкта якостями іншого з метою створення нового;
- пошук властивостей об'єкта в іншому середовищі;
- зміна елемента об'єкта та опис властивостей нового об'єкта, який здобуто завдяки цій зміні.

Під час вивчення теми «Генетично модифіковані організми» (9 клас) учитель біології повідомляє: «Вчені припускають, що ГМО можуть мутувати у людському організмі і цей процес може стати неконтрольованим». Учнім потрібно запропонувати способи уникнення цих мутацій. Школярі активно шукають шляхи вирішення цього завдання .

Для попередження втоми на уроках біології та основ здоров'я застосовують фізкультхвилинки, які підсилюють ефективність креативних технологій.

Згадані вище креативні методи навчання – це лише деякі способи, які дають змогу ефективно запровадити креативні технології у сучасній системі освіти.

Висновки. Отже, використання креативних технологій з метою формування здоров'язберезливої компетентності у школярів сприяє ефективній навчальній діяльності, хорошій

мотивації, емоційному збагаченню. Лише тісна співпраця учителя та учня може дати позитивний результат. Освітній процес має бути спрямований на потреби учнів, а педагог має застосовувати креативні технології для розв'язання складних ситуацій, забезпечення співпраці у колективі.

Список використаних джерел

1. Даниленко Л.І. Значення методів креативного навчання біології у розвитку інноваційного потенціалу учнів : метод.реком. Загальна середня освіта Біологія. Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради. 2015. С.215–221.

2. Антонова О.Є. Сутність поняття креативності: проблеми та пошук. Теоретичні і прикладні аспекти розвитку креативної освіти у вищій школі: монографія / за ред. О.А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2012. С.14 – 41.

3. Булка Н. І. Креативність і соціальна компетентність. Практична психологія та соціальна робота. 2001. №10.С. 46–49.

Дмитренко І. П., здобувачка

МОЛОДІЖНЕ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ

Проблема молодіжного безробіття сьогодні є дуже актуальною у всьому світі, зокрема в Україні. Значна кількість молодих людей щорічно пропонує свою робочу силу на ринку праці після закінчення закладів загальної середньої освіти, професійно-технічних і вищих навчальних закладів. Проте молодь стикається з низкою складностей на ринку праці, й пошук роботи переростає у проблему, яка негативно відбивається на показнику молодіжної зайнятості. Так, працездатні молоді люди не можуть знайти роботу і реалізувати своє право на працю.

Актуальність даної теми визначається важливою роллю молоді в економіці країни. Саме молоді люди здатні впливати на суспільний прогрес і завдяки високому інтелектуальному потенціалові, мобільності, гнучкості можуть стати активними учасниками державотворчих процесів.

Питання безробіття, зокрема безробіття молоді, є однією з гострих соціально-економічних проблем сучасності, тому

чимало економістів займалися даною проблемою. До таких учених належать: В. Брич, В. Петюх, Е. Лібанова, Л. Щетиніна та інші.

Ми поставили перед собою завдання проаналізувати проблему безробіття молоді в Україні, виявити причини, а також знайти напрями і запропонувати шляхи підвищення рівня зайнятості серед молоді.

Молодіжне безробіття фахівці вважають одним з найактуальніших питань соціально-економічної політики держави, адже ця проблема є потенційною базою, яка суттєво впливає на майбутнє економіки України. Загалом проблема профілактики і запобігання масовому безробіттю серед молоді має не тільки суто економічне, а й психологічне та соціальне підґрунтя, оскільки в разі його масового розгортання можливі дуже негативні наслідки не лише для особистості молодої людини, а й для суспільства в цілому [4].

В Україні проблема безробіття серед молоді активізувалась з початком ринкових реформ (у 1990-ті рр.). Рівень молодіжного безробіття в Україні з 1991 року коливається в межах 12,1% та не зростає більше 25,1%. Середнє значення для України становив 17,82%. На кінець 2019 року в Державній службі зайнятості було зареєстровано 429 тис. безробітних, з яких 142 231 особа у віці до 35 років [2].

У наш час ця проблема зайняла місце серед найгостріших питань суспільного життя. Сьогодні наявна тенденція зростання безробіття серед молоді, на що значно впливає глобальна економічна криза. Останнім часом Україна зіткнулась із скороченням у країні числа працівників, зростанням мобільності робочої сили, збільшенням числа зайнятих у тіньовому секторі, що призводить до проблеми зайнятості. Найсуттєвішими причинами безробіття серед молоді є: відсутність професійних стандартів; недостатня професійна орієнтація на всіх рівнях і низька підприємницька активність молодих людей, велика кількість працюючих пенсіонерів, корупція на ринку праці. Серед найвагоміших факторів, які впливають на рівень безробіття молодих людей з боку державних установ, – відстороненість останніх від проблем зайнятості молоді. Це стосується насамперед питань стандартизації професій, пропаганди і стимулювання підприємницької діяльності; регулювання відносин між бізнесом та освітніми установами; створення сприятливих умов для розвитку підприємництва й стимулювання розвитку малого і середнього бізнесу. Останній

пасивний щодо формування кадрового потенціалу; низьким залишається рівень співпраці з освітніми установами стосовно формування вимог до професійної підготовки студентів; з боку навчальних закладів немає ініціативи щодо вдосконалення освітніх програм відповідно до вимог ринку праці; не налагоджена співпраця з бізнесом на всіх етапах освіти (від формування навчальних планів до професійної спеціалізації і формування практичних навичок студентів).

Згідно зі свідченнями державної служби зайнятості кількість безробітних зростає і це в основному активні, динамічні та освічені молоді люди. Оскільки молодь, зазвичай, не має практичного досвіду трудової діяльності (або він недостатній), а висловлює високі вимоги до оплати праці, то пошук потрібної роботи стає проблематичним [2].

Високий рівень безробіття молодих людей висвітлює нестабільне становище економіки у країні й негативно позначається на соціально-економічній сфері життя. Безробіття супроводжується бідністю, зниженням рівня життя населення. До того ж, молодь, яка не може знайти роботу на батьківщині, емігрує за кордон для пошуку гідного місця праці, що стає причиною відтоку робочої сили. Раніше праця за межами України була цілком реальною, проте сьогодні ця можливість не є доступною для всіх охочих. Нині уряди іноземних країн, у яких значна частка українських заробітчан мала змогу працювати, забезпечують робочими місцями тільки своїх громадян. Тому число місць легального працевлаштування для іммігрантів зменшується. Також безробіття серед людей у віці до 35 років привертає особливу увагу, адже молодь - майбутнє держави.

Відсутність роботи стає приводом абортів, розлучень і зростання кількості дітей-сиріт. Також це спричиняє легковажне ставлення до освіти з боку молоді, тому роботодавцю складно знайти насправді високопрофесійного фахівця. Неможливо не зазначити й те, що більшість злочинів здійснюють молоді люди. Так, зростання рівня молодіжного безробіття призводить до погіршення криміногенної ситуації у країні. Потрібно також врахувати, що відсутність роботи провокує молодих людей до алкоголізму і наркоманії. Усі згадані фактори руйнують націю. З огляду на це, слід запобігати зниженню рівня зайнятості, а також вживати певних заходів щодо боротьби з безробіттям серед молоді.

Найважливішими заходами в цьому напрямку є: цілеспрямована робота у сфері професійної орієнтації молоді;

встановлення тісного взаємозв'язку між університетами та ринком праці; інформування молоді про становище на ринку праці, перелік вакантних посад; перегляд навчальних програм, щоб цілеспрямовано готувати спеціалістів, які після закінчення навчального закладу зможуть знайти застосування своїм знанням; забезпечення студентів стажуванням з боку потенційних роботодавців; гарантування розвитку молодіжного бізнесу, шляхом формування підприємницьких навичок молоді, удосконалення чинної нормативно-правової бази, створення програм, що допомагали б відкрити власну справу; прийняття антикризових законопроектів, спрямованих на мінімізацію впливу світової фінансової кризи на зайнятість і введення у дію обов'язкового державного соціального страхування; залучення безробітної молоді до виконання суспільно важливих робіт для територіальних громад.

Проаналізувавши явище молодіжного безробіття в Україні, можна зробити висновки, що безробіття має безліч причин виникнення, тому неможливо знайти єдине правильне рішення для його подолання. Держава повинна вибрати свої методи запобігання безробіттю і шляхи розв'язання проблеми у т. ч. різні аспекти законодавчої та регуляторної сфери ринку праці. Вирішення питання молодіжного безробіття допоможе стати Україні на сходинку вище у економічному розвитку і забезпечить поліпшення життя населення.

Список використаних джерел

1. Global economy guide, world economy principles, information about countries, country comparison. URL: http://www.theglobaleconomy.com/Ukraine/Youth_unemployment/ (дата звернення: 11.05. 2022).
2. Державна служба зайнятості України. URL: www.dcz.gov.ua/ (дата звернення: 12.05. 2022).
3. Державна служба статистики України. URL: [http://www.ukrstat.gov.ua.](http://www.ukrstat.gov.ua/) (дата звернення: 14.05. 2022).
4. Дяків О. Молодь на ринку праці регіону : проблеми та шляхи їх вирішення. Міжнародна науково-практична конференція «Праця в XXI столітті: новітні тенденції, соціальний вимір, інноваційний розвиток». Формування ринкової економіки : зб. наук. праць. Київ: КНЕУ, 2012. Т.1. С 403-411.

Борак С. М., здобувачка

ЗАГАЛЬНІ ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ

Постановка проблеми. Насамперед зазначасмо, що згідно з Концепцією Нової української школи, процес формування екологічної грамотності та здорового способу життя учнів закладу загальної середньої освіти є цілеспрямованою взаємодією учителя (дорослого) та учня, як суб'єкта виховання й розвитку з метою формування потреби останнього в екологічно доцільному способі життя. [2]

Наголошування різними сучасними дослідниками саме на таких словосполученнях, як «проблема здоров'я» та «здоровий спосіб життя», підкреслює необхідність більш детального теоретичного розгляду різних трактувань відповідних понять учених сучасності та минулості.

Мета дослідження: визначення сутнісних характеристик феномену «здорового способу життя» та загальних засад його формування.

Результати дослідження. Аналіз офіційних нормативно-правових актів, законів України, національних стратегій та концепцій, статутів у сфері освіти (накази Міністерства освіти і науки України, державні програми та доктрини, постанови Кабінету Міністрів України, укази Президента України та ін.) дозволяє засвідчувати, що здоровий спосіб життя молодого покоління (ЗСЖ), забезпечення ефективності та продуктивності людської праці є чи не найактуальнішою проблемою сьогодення. Адже стрімкі процеси глобалізації та діджиталізації ще більшою мірою підкреслюють важливість існування саме здорової людини – здорової фізично, психічно, духовно і позитивно соціально спрямованої на поліпшення умов життєдіяльності усього соціуму. Зокрема у своїй монографії «Виховання особистості» І. Бех зазначає: «Проблема здоров'я людини є нині однією з найактуальніших, адже стан громадського здоров'я є важливим показником збереження й розвитку людського потенціалу будь-якої країни» [1, с. 215].

Сучасна наука має цілісний погляд на здоров'я як на феномен, що інтегрує, щонайменше, чотири різні сфери, або складові: фізичну, психічну, соціальну та духовну. Всі ці складові є невід'ємними одна від одної, тісно взаємозв'язані й саме у своїй сукупності визначають загальний стан здоров'я людини. Як слушно послуговується Н. Мухамед'яров на думку Л. Мазуренко, що для зручності вивчення феномену здоров'я наука диференціює поняття фізичного, психічного, соціального та духовного здоров'я, але в реальному житті завжди спостерігається інтегральний вплив усіх цих складових [3, с. 251].

1. Фізичне здоров'я людини, насамперед, визначають наступні чинники: індивідуальні особливості будови тіла, фізіологічні функції організму в умовах спокою та руху, генетична спадщина, рівні фізичного розвитку різних органів і систем організму, а також конкретний стан довкілля.

2. До сфери психічного здоров'я, згідно із класичною класифікацією, належать індивідуальні особливості психічних процесів, станів і властивостей людини, наприклад, такі, як міра збудливості, емоційності, лабільності та інші. Як відомо, психічне життя особистості складається з її потреб, інтересів, мотивів, стимулів, настановлень, цілей, уявлень, емоцій та почуттів тощо. Психічне здоров'я пов'язане з особливостями мислення, характеру, здібностей.

3. Духовне здоров'я, відповідно, залежить від духовного світу особистості, від сприйняття та осмислення різних складових духовної культури людства – релігії, моралі, мистецтва та інших. Свідомість і самосвідомість особистості, її національна ментальність та індивідуальна самоідентифікація, ставлення до сенсу життя, міра реалізації власних здібностей та можливостей у контексті індивідуальних ідеалів та світогляду – все це системно визначає загальний стан духовного здоров'я людини.

4. Соціальне здоров'я людини залежить, насамперед, від її взаємин зі структурними одиницями соціуму – сім'єю та організаціями, через які реалізуються різні соціальні функції (праця та відпочинок, побут і соціальний захист, охорона здоров'я та інше), а також від економічного добробуту країни .

Розглянемо всі ці різні аспекти, або види, здоров'я більш детально в ракурсі різних наукових підходів. Щодо конкретних компонентів здоров'я (фізичного, психічного, соціального, духовного), то тут можна звернутися, наприклад, до праць

Є. Нестерової, котра наводить власні формулювання. Фізичне здоров'я, на її думку, це стан, за якого в людини наявна «досконалість саморегуляції функцій організму, гармонія фізичних процесів і максимальна адаптація до різних факторів зовнішнього середовища». Натомість психічне здоров'я передбачає «психогігієну, самовиховання, чистоту помислів», а соціальне – «соціальну активність і діяльне ставлення людини до світу» [4, с. 9].

Щодо аспекту психічного здоров'я, як складової здоров'я в цілому, то тут є доволі різні підходи до її трактування. Наприклад, згідно з К. Ясперсом на думку якого покладається О. Файчук, психіатри розглядають здоров'я як здатність людини реалізувати свій природний уроджений потенціал. Існують й інші психологічні формулювання: здоров'я – це знаходження людиною своєї самості, реалізація «Я», повноцінна і гармонійна залученість до співтовариства інших людей [5, с. 90].

К. Роджерс трактує здорову людину як рухому, динамічну, відкриту, незалежну від зовнішніх впливів, таку, котра завжди покладається на себе і добре пристосовується до мінливих умов, а також вона толерантна до інших, емоційна та рефлексивна [5, с. 90].

Підхід до визначення здоров'я як соціальної категорії є необхідним, оскільки, з одного боку, якщо людина не дбатиме за своє здоров'я, то в підсумку житиме у хворому суспільстві як сукупності нездорових індивідів, із численними економічними, політичними, культурними негараздами, й навпаки – у соціально хворому середовищі більший ризик формування нездорової особистості. Це пояснюється тим, що будь-яка окрема людина є як елементом, так і суб'єктом соціальної системи – від сім'ї і до цілісної держави. А тому здоров'я чи нездоров'я як усієї соціальної системи, суспільства, так і будь-якої її підсистеми обов'язково позначається на елементах такої системи – на людях.

Висновки. Отже, маємо всі підстави стверджувати, що діяльність педагога у сфері збереження здоров'я та формування здорового способу життя учнів має містити, насамперед, ознайомлення з різними здоров'язбережувальними технологіями. Але головне тут – реальне бажання виростити здорову людину, використовуючи при цьому всі доступні засоби.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. 2: Особистісно орієнтований підхід: науково-практичні засади / І. Д. Бех. Київ : Либідь, 2003. С. 344
2. Кривонос О. Формування екологічної грамотності і здорового способу життя учнів закладу загальної середньої освіти в контексті Концепції Нової української школи. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2020. № 9. С. 353–363.
3. Мухамед'яров Н. Н. Формування здорового способу життя: теоретичний аспект. Вісник Харківської державної академії культури. 2013. Вип. 39. С. 249–256.
4. Нестерова С.Ю. Загальна теорія здоров'я (загальна та педагогічна валеологія): Конспект лекцій для студентів факультету фізичного виховання і спорту. Вінниця, 2019. С.127
5. Файчук О. Л. Формування здорового способу життя особистості: історико-теоретичний аспект. Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія». Серія: Педагогіка. 2011. Т. 153, Вип. 141. С. 89–92.

Дух О. І., к. б. н., доц.
Романчук О. М., здобувачка

ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ФІЛОСОФІЇ «ZERO WASTE» В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ

Постановка проблеми. Важливим інструментом реалізації освітніх завдань сталого розвитку є перехід екологічних знань у екологічний спосіб життя через впровадження філософії «Zero Waste», яка сформована на дотриманні п'яти основних життєвих правил з нульовим рівнем відходів [2].

Слід зазначити, що сьогодні особливої актуальності набуває громадська екологічна активність молоді. Співпраця громадських об'єднань із природоохоронними організаціями та освітніми закладами розглядається як ефективна модель формування еколога-орієнтованої діяльності молоді та проявляється в екологізації культурно-освітнього простору, організації екологічного волонтерства, просвітництва, туризму [1]. Увага низки науковців привернута до проблеми

неформальної екологічної освіти молоді через засоби масової комунікації (Філянїна Н., Іванова К. та ін.). Найчастіше однією із причин екологічних проблем вважають низьку екологічну культуру, байдужість та погану поінформованість громадськості.

Виходячи із вищезазначеного **метою** нашого дослідження було проаналізувати особливості популяризація філософії «Zero Waste» у вітчизняному інформаційному просторі.

Результати дослідження. Впровадження будь-якої інноваційної технології, погляду чи філософії буде ефективним за умови швидкого її поширення та популяризації в інформаційному просторі.

Серед основних напрямків поширення інформації еколого-просвітницького спрямування можна виділити такі:

- розробка інформаційно-просвітницьких роликів, розміщення аудіо- та відеофайлів у мережі Інтернет;
- підготовка інформаційних і методичних матеріалів відповідно до актуальних екологічних напрямків;
- розміщення зовнішньої соціально-рекламної продукції природоохоронного спрямування.

Аналізуючи інформаційний простір України й освітні напрямки роботи щодо діяльності громадських організацій, варто виокремити наступні громадські об'єднання, які займаються популяризацією філософії «Zero waste» (табл.1.). Як свідчить вітчизняний і міжнародний досвід, громадські організації відіграють важливу роль у формуванні екологічної культури молоді завдяки ефективному та інноваційному розповсюдженню інформації, що дозволяє формувати громадську думку та програмувати нові стратегії поведінки в суспільстві.

Враховуючи те, що одним із найпоширеніших способів комунікації та обміну досвідом являється мережа Інтернет, важливим у діяльності цих громадських організацій є поширення інформації через ведення блогів або соціальних сторінок у мережах Facebook та Instagram.

Крім мережі Інтернет, важливим засобом передачі інформації являються друковані книги. Видавнича галузь України активно розпочала популяризувати філософію «Zero Waste» через друк науково-популярних книг.

Таблиця 1.

Освітні напрямки роботи щодо популяризації філософії «Zero Waste» в діяльності громадських організацій

Назва громадської організації	Основні освітні напрямки роботи
ГО «Україна без сміття»	Розроблення навчальних постерів і навчальних курсів спільно із іншими громадськими об'єднаннями на платформах ВУМ online («Як правильно поводитись з побутовими відходами. Практикум свідомого громадянина» https://vumonline.ua/course/how-to-deal-with-household-waste/) та Prometheus («Побутові відходи – дій зараз!» https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:IRF+WST101+2019_T2/about).
ГО «Let's do it Ukraine»	Розробка online курсу School Recycling (https://schoolrecyclingworld.org/online-learning/) Створення «Національної мапи пунктів прийому вторинної сировини» (recyclingpoints.org) та розробка рекомендацій, основних правил щодо сортування.
ГО «Центр громадських та медійних ініціатив» (Пух Kharkiv Zero Waste)	Створення серії просвітницьких вебінарів, роликів соціальної реклами з популяризації принципів запобігання появі відходам, зокрема, це стосується відмови від одноразового пакування, тари та посуду (https://zerowastekharkiv.org.ua/visuals/). Відкриття навчально-практичного курсу «Zero Waste Academy» (за підтримки посольства Фінляндії в Україні), який передбачає теоретичне (онлайн) навчання протягом 4 місяців і реалізацію пілотних проєктів упродовж 5 місяців.
Екологічна служба Пласту «Роззуй очі»	Розробка та впровадження екологічних вмілостей із «сталого споживання» для членів організації. Організація спільно із WWF-Україна освітнього проєкту #PandaChallenge (https://www.plast.org.ua/pandachallenge/).

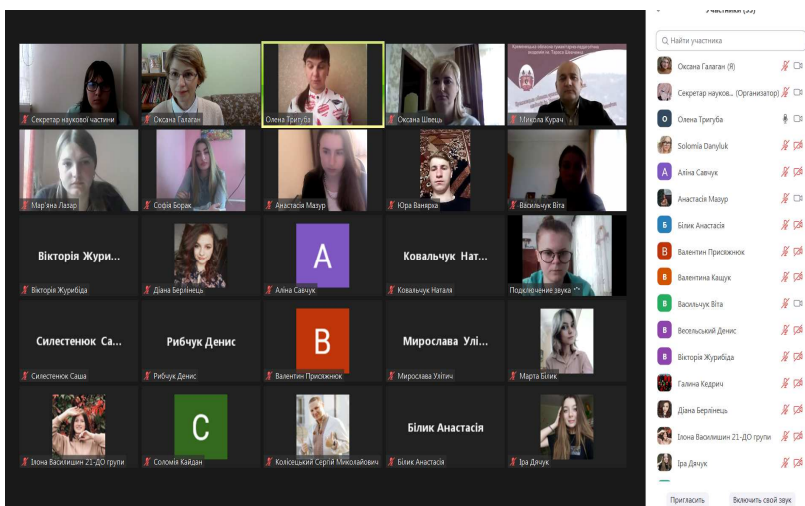
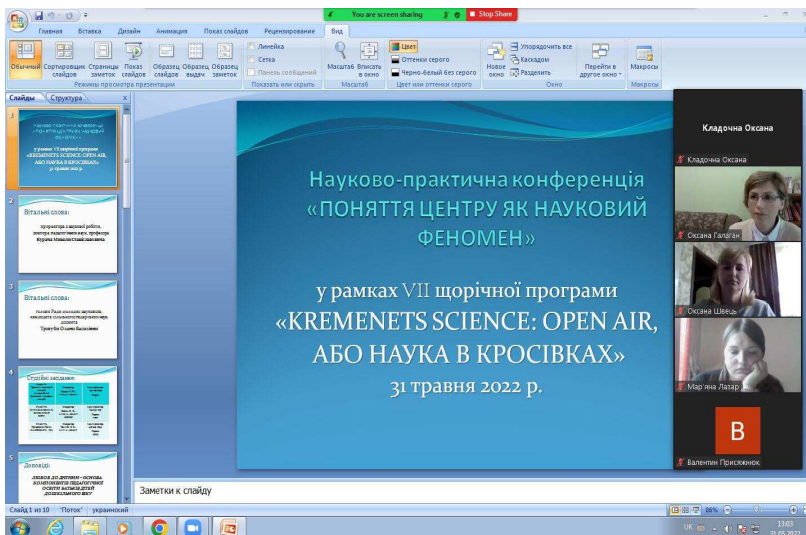
<p>ГО «Український екологічний клуб «Зелена хвиля»</p>	<p>Розробка і популяризація настільних екологічних ігор в інформаційному просторі.</p>
--	--

Висновки. Отже, можна стверджувати, що у вітчизняному інформаційному просторі популяризація філософії «Zero Waste» активно здійснюється громадськими організаціями, видавничою галуззю й екоактивістами, досвід яких варто впроваджувати в освітній діяльності. Серед основних просвітницьких напрямків діяльності в громадських організація щодо популяризації філософії «Zero Waste» можна виділити такі: розроблення навчальних постерів, створення серії просвітницьких вебінарів, навчальних курсів, роликів соціальної реклами, розробка і популяризація настільних екологічних ігор.

Список використаних джерел

1. Boston Public Schools Recycling and Zero Waste Policy URL: <https://drive.google.com/file/d/1j9cJR7erk0BG-9UILCyzuBrKj0mtLpfv/view> (дата звернення: 23.12.2021).
2. Дух О.І., Галаган О.К., Михалюк І.М. Реалізація неформальної екологічної освіти молоді в діяльності громадських організацій. Науковий вісник Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогіка. 2018. Вип. 10. С. 144-151

ФОТОЗВІТ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ
KREMENETS SCIENCE:
OPEN AIR,
АБО НАУКА В КРОСІВКАХ

Zoom конференція

Учасники (37)

Оксана Гагаган (9) | Секретар науков. (Організатор) | Оксана Швець | Solomia Danyuk | Аліна Савчук | Алаа Степанів | Анастасія Мазур | Білик Анастасія | Валентина Прискожинко | Валентина Кащук | Васильчук Віта | Весельський Денис | Вікторія Журбица | Галина Кадич | Діана Берінець | Девант Олена

Тема: **ЛЮБОВ ДО ДИТИНИ - ОСНОВА КОМПОНЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ БАТЬКІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ**

ШВЕЦЬ ОКСАНА ВІКТОРІВНА,
к. пед. н., доцент кафедри теорії і методик дошкільної та початкової освіти
КОГПА ім. Тараса Шевченка

Заметки к слайду

Zoom Конференція

Ви прослухали звіт Діани Берінець | Наступна презентація

Учасники (37)

Оксана Гагаган (9) | Секретар науков. (Організатор) | Діана Берінець | Solomia Danyuk | Аліна Савчук | Алаа Степанів

Притисність | Висновок свій звук

Чат

Секретар науков. частини колу Все

Сертифікат:
<https://drive.google.com/drive/folders/193X3J3n2Cg60-D1CS4duTHnprgD187usp-sharing>

Секретар науков. частини колу Все

Кросвік-програма-2022

Кто может видеть ваши сообщения?

Кому: Все

Виділіть здесь сообщения...

Padlet є веб-сайтом, який дозволяє спілкуватися з іншими користувачами за допомогою текстових повідомлень, фотографій, посилань та іншого контенту

Врублено

Це чудовий день. Створіть щось гарне.

Інтерфейс онлайн-дошки Padlet

На ній можуть розміщуватися нотатки, тексти, різноманітні зображення, фотографії, відеофайли (у тому числі з веб-камери будь-якого мобільного пристрою) та посилання на зовнішні ресурси

Едвард де Боно

Метод «Шести капелюхів»

Позитивне мислення

Факти

Проблеми, протиріччя

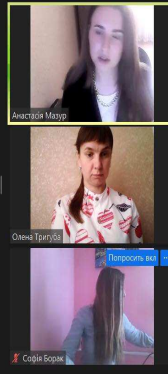
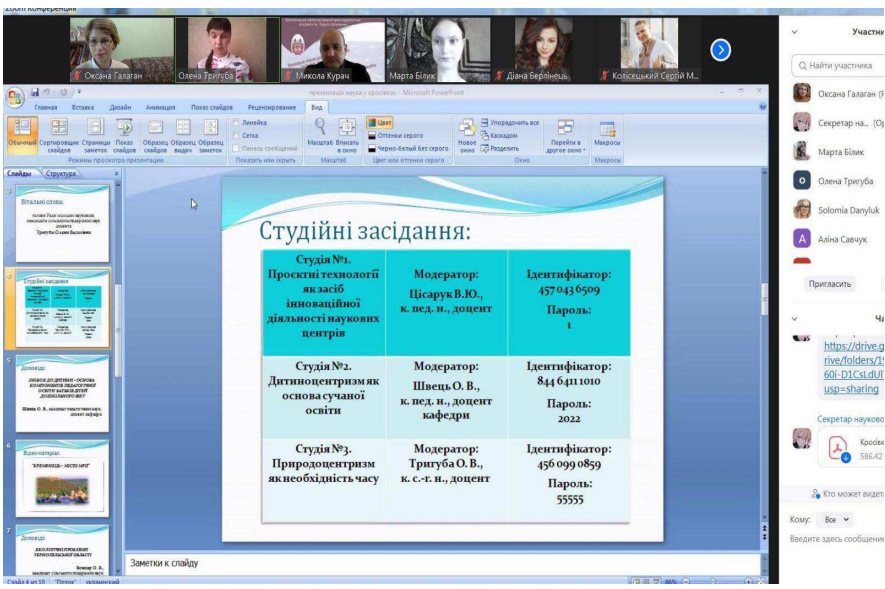
Шість капелюхів

Емоції

Творчість

Узагальнення

1. Навчальний процес поділяється на окремі етапи.
2. Кожен етап виконується учнями, які отримують капелюх певного кольору.
3. З кольором пов'язане конкретне завдання.

Учасни

Оксана Галаган (O)

Секретар на... (O)

Марта Білох

Олена Тригуба

Solomiya Danylyuk

Аліна Савчук

Притласить

https://drive.google.com/drive/folders/166i-PLCa-dUj1-usp-sharing

Секретар наукової

Кросівка 588-42

Кому: Все

Введіть тут повідомлення

Студійні засідання:

Студія №1. Прокриті технології як засіб інноваційної діяльності наукових центрів	Модератор: Цісарук В.Ю., к. пед. н., доцент	Ідентифікатор: 457 043 6509 Пароль: 1
Студія №2. Дитиноцентризм як основа сучасної освіти	Модератор: Шнець О.В., к. пед. н., доцент кафедри	Ідентифікатор: 844 641 1010 Пароль: 2022
Студія №3. Природоцентризм як необхідність часу	Модератор: Тригуба О.В., к. с.-г. н., доцент	Ідентифікатор: 456 099 0859 Пароль: 5555

ЗМІСТ

СТУДІЯ I. ПРОЄКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НАУКОВИХ ЦЕНТРІВ

Омельчук О. В., Козак Р. В., Авдійчук М. Я. РОЗРОБКА КРИТЕРІЇВ ПІД ЧАС ПРОЄКТУВАННЯ ВИРОБІВ ІНТЕР'ЄРНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ 4

Олексюк М. П., Олексюк Ю. П. ПРОЄКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ТЕХНОЛОГІЇ ОБРОБКИ КОНСТРУКЦІЙНИХ СТАЛЕЙ 6

Омельчук О. В., Магдич О. В., Микитюк В. О. УПРАВЛІННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЮ ПРОЄКТНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ НА УРОКАХ ТЕХНОЛОГІЇ 10

Шабана С. Б., Остапчук В. Г., Саган Н. М. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ 13

Боярчук І. О., Собчук О. О. ОСНОВИ РОЗРОБКИ ТВОРЧОГО УЧНІВСЬКОГО ПРОЄКТУ В СТАРШІЙ ШКОЛІ 15

Свиридюк А. С., Тимощук А. А. АКТУАЛЬНІСТЬ НАВЧАННЯ УЧНІВ ТЕХНОЛОГІЇ «ВИШИВКА БІСЕРОМ» 18

Олексюк М. П., Білик М. В. НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ МОЖЛИВОСТІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ 20

Олексюк М. П., Мороз А. В. МЕТОДИКА ВИКОНАННЯ ТВОРЧОГО УЧНІВСЬКОГО ПРОЄКТУ У ТЕХНІЦІ «АЛМАЗНА МОЗАЇКА» 23

СТУДІЯ II. ДИТИНОЦЕНТРИЗМ ЯК ОСНОВА СУЧАНОЇ ОСВІТИ

Швець О. В. ЛЮБОВ ДО ДИТИНИ – ОСНОВА КОМПОНЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ БАТЬКІВ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 27

<i>Заблоцький А. Р., Данилюк І. П.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ДЕІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ В СОЦІАЛЬНІЙ СФЕРІ.....	30
<i>Кедрич Г. В., Ванярха Ю. Р.</i> ВИХОВАННЯ ПОТРЕБИ У ШКОЛЯРІВ ДО ЩОДЕННИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ	33
<i>Довгаль В. І., Сиротюк С. М., Леснікова Н. В.</i> ПРОБЛЕМА ПІДГОТОВКИ УЧНІВ ДО САМОСТІЙНИХ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНИМИ ВПРАВАМИ	35
<i>Дячук М. М.</i> ПОНЯТТЯ ПРО НЕСКЛАДНІ ДОСЛІДИ ТА ЇХНІ ВИДИ В ЗДО	38
<i>Козла М. В.</i> ВИКОРИСТАННЯ КАРТИН ОЛЕГА ШУПЛЯКА У НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОМУ ВИХОВАННЮ УЧНІВ	41
<i>Котик Х. І.</i> НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ НА УРОКАХ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	45
<i>Онук О. В.</i> МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ.....	48
<i>Шевчук В. Р.</i> ОСОБЛИВОСТІ ШКІЛЬНОГО КУРСУ ІНФОРМАТИКИ В НІМЕЧЧИНІ	51

СТУДІЯ ІІІ. ПРИРОДОЦЕНТРИЗМ ЯК НЕОБХІДНІСТЬ ЧАСУ

<i>Бондар О. Б., Андріюк Б. І.</i> ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	55
<i>Галаган О. К., Берлінець Д. С.</i> ДИДАКТИЧНІ МОЖЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН ДОШКИ PADLET В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ.....	57
<i>Саланда І. П., Цісарук В. Ю., Цісарук І. В.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ МЕТОДІВ СТЕМ-ОСВІТИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС НУШ ВІДПОВІДНО ДО КОНЦЕПЦІЙ.....	59

<i>Тригуба О. В., Мацидін В. І.</i> ЕКОЛОГО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ У ПРИРОДООХОРОННИХ УСТАНОВАХ КРЕМЕНЕЧЧИНИ.....	62
<i>Гурська О. В., Копитчак І. І.</i> ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ В УЧНІВ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ УРОКІВ БІОЛОГІЇ З ЕКОЛОГІЧНИМ ЗМІСТОМ.....	65
<i>Швець О. В., Маджара А. А.</i> СОТЕРИ ЯК ЗАСІБ ОЗНАЙОМЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ДОВКІЛЛЯМ.....	69
<i>Бочков С. В.</i> СИСТЕМА СТАНДАРТІВ В ГАЛУЗІ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА.....	72
<i>Мазур А. А.</i> ВИКОРИСТАННЯ КРЕАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З МЕТОЮ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ	75
<i>Дмитренко І. П.</i> МОЛОДІЖНЕ БЕЗРОБІТТЯ В УКРАЇНІ	80
<i>Борак С. М.</i> ЗАГАЛЬНІ ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ.....	84
<i>Дух О. І., Романчук О. М.</i> ПОПУЛЯРИЗАЦІЯ ФІЛОСОФІЇ «ZERO WASTE» В ІНФОРМАЦІЙНОМУ ПРОСТОРІ	87
<hr/> <hr/>	
ФОТОЗВІТ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ КРЕМЕНETS SCIENCE: OPEN AIR, АБО НАУКА В КРОСІВКАХ	91
<hr/> <hr/>	

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

KREMENETS SCIENCE:
OPEN AIR,
АБО НАУКА В КРОСІВКАХ

Випуск VII

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

За загальною редакцією О. В. Тригуби

Дизайн:
Киричок С. В.
Верстка та коректура:
Горголь В. А.

Підп. до друку 01.06.2022 р.
Формат 60х90/16. Папір офсетний.
Друк PRINT. Гарнітура Arial.
Ум. друк. арк. 5,81.
Наклад 50 примірників.

Видано та виготовлено
Радою молодих науковців
Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка

Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка
м. Кременець, вул. Ліцейна, 1, тел. (03546) 2-19-91